

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πατρών

Σχολή Επαγγελμάτων Υγείας και Πρόνοιας

Τμήμα Λογοθεραπείας

Ακαδημαϊκό Έτος 2007-2008

ΣΙΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

**Επιβλέπουσα καθηγήτρια
Αλεξάκη Χριστίνα**

Πτυχιακή εργασία

**<< Η ανάπτυξη του ρηματικού λεξικού και η χρήση των
απολεξικοποιημένων ρημάτων εξελικτικά >>**

**Πάτρα,
Μάης 2008**

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου Αλεξάκη Χριστίνα η οποία με τις ιδέες, το ενδιαφέρον και την καθοδήγηση της βοήθησε ουσιαστικά στην εκπόνηση της συγκεκριμένης έρευνας.

Επίσης τους γονείς των παιδιών που με χαρά και προθυμία δέχτηκαν να συμμετάσχουν τα παιδιά τους στην συγκεκριμένη έρευνα καθώς και το 2^ο Νηπιαγωγείο Αγίας για την βοήθεια και τη άδεια που μου έδωσε να χορηγήσω το υλικό σε δύο παιδιά.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένεια μου και όλους εκείνους για την ηθική στήριξη που μου προσέφεραν κάθε φορά που βρισκόμουν σε αδιέξοδο.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω την κυρία Τερζή Αρχόντω η οποία ανέλαβε την πτυχιακή από ένα σημείο και μετά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	
Περιεχόμενα.....	
Περίληψη.....	1
1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ.....	
1.1 Η σημασία του ρήματος στην οργάνωση του μηνύματος και οι επικοινωνιακές του λειτουργίες.....	3
1.2 Το ρηματικό σύστημα.....	5
1.3 Ο παιδικός λόγος.....	5
1.3.1 Τα στάδια ανάπτυξης του παιδικού λόγου.....	8
1.4 Η υπόθεση της «προκατάληψης» των παιδιών υπέρ των ουσιαστικών (‘noun-bias-hypothesis’).....	9
1.5 Απολεξικοποιημένα ρήματα.....	10
1.5.1 Τι ονομάζουμε απολεξικοποιημένα ρήματα.....	10
1.5.2 Ποια είναι τα απολεξικοποιημένα ρήματα.....	10
1.5.3 Ιδιότητες των απολεξικοποιημένων ρημάτων.....	11
1.5.4 Τα απολεξικοποιημένα ρήματα στον παιδικό λόγο.....	12
1.6 Οι σημαντικότερες υποθέσεις σχετικά με την κατάκτηση των σημασιολογικών και συντακτικών ιδιοτήτων του ρήματος.....	12
1.6.1 Η υπόθεση της χρήσης του ‘σημασιολογικού αναβολέα’.....	13
1.6.2 Η υπόθεση του ‘συντακτικού αναβολέα’.....	13
1.6.3 Το μοντέλο της ‘λεξικής συμφιλίωσης’.....	14
1.7 Η σχέση των απολεξικοποιημένων ρημάτων και οι θεωρίες.....	15
1.8 Υποθέσεις εργασίας.....	15
2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	
2.1 Μέθοδος έρευνας.....	17
2.2 Οι συμμετέχοντες.....	17
2.3 Το υλικό.....	18
2.3.1 Οι εικόνες.....	19
2.3.2 Η συλλογή του αυθόρμητου λόγου.....	21
2.4 Σχεδιασμός πειράματος.....	22

2.4.1 Η λογική του πειράματος.....	22
2.4.2 Η χορήγηση της δοκιμασίας.....	22
2.5 Στόχοι πειράματος.....	23
3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	24
3.1 Μέσο μήκος εκφωνήματος κάθε παιδιού.....	24
3.2 Αποδόσεις των παιδιών ανά ρήμα.....	25
3.2.1 Το ρήμα πίνω.....	26
3.2.2. Το ρήμα χαίρομαι.....	28
3.2.3 Το ρήμα ψωνίζω.....	30
3.2.4 Το ρήμα καθαρίζω.....	32
3.2.5 Το ρήμα ποτίζω.....	34
3.2.6 Το ρήμα θυμώνω.....	36
3.2.7 Το ρήμα κουράζομαι.....	38
3.2.8 Το ρήμα πονώ.....	40
3.2.9 Το ρήμα ταΐζω.....	42
3.2.10 Το ρήμα βάφω.....	44
3.2.11 Το ρήμα κλοτσάω.....	46
3.2.12 Το ρήμα κλαίω.....	48
3.2.13 Το ρήμα ανεβαίνω.....	50
3.2.14 Το ρήμα τρώω.....	52
3.2.15 Το ρήμα γελάω.....	54
3.2.16 Το ρήμα κοιμάμαι.....	56
3.2.17 Το ρήμα αγκαλιάζω.....	58
3.2.18 Το ρήμα ζωγραφίζω.....	60
3.2.19 Το ρήμα μαγειρεύω.....	62
3.2.20 Το ρήμα κολυμπώ.....	64
3.2.21 Το ρήμα στέκομαι.....	66
3.2.22 Το ρήμα περπατάω.....	68
3.2.23 Το ρήμα φιλώ.....	70
3.2.24 Το ρήμα τηλεφωνώ.....	72
3.3 Συνοπτικός πίνακας εκφορών και αποδόσεων και στις 3 ηλικίες.....	74
3.3.1 Πίνακας ανάλυσης αποτελεσμάτων στην ηλικία των <u>2 ετών</u>	75
3.3.2 Πίνακας ανάλυσης αποτελεσμάτων στην ηλικία των <u>3 ετών</u>	77

3.3.3 Πίνακας ανάλυσης αποτελεσμάτων στην ηλικία των <u>4 ετών</u>	79
3.3.4 Συγκριτικός πίνακας ηλικιακών ομάδων-εκφορών σε ποσοστά.....	81
3.4 Τα φραστικά (ή απολεξικοποιημένα) που εμφανίζονται στο δείγμα μας	82
3.5 Η ανάλυση του ρήματος ‘κάνω’	83
4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	
4.1 Συμπεράσματα σχετικά με τις υποθέσεις.....	86
4.2 Κριτική και προτάσεις για περαιτέρω μελέτη.....	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	
Οι εικόνες του αυθόρμητου λόγου.....	92

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη στόχο έχει να ερευνήσει την ανάπτυξη του ρηματικού λεξικού στις ηλικίες 2 ετών, 3 και 4 ετών. Παράλληλα να καταλήξει σε συμπεράσματα όσον αφορά τη χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων (βλ. κεφ. 1.5) βασισμένη στις μελέτες των Hollebrandse & van Hout (1998), van Hout (1998) και Αλεξάκη (2003 A, 2003 B).

Στο πρώτο μέρος της μελέτης, γίνεται αναφορά στις θεωρητικές προσεγγίσεις του θέματος και συγκεκριμένα στη σημασία του ρήματος στον παιδικό λόγο, στην έννοια του απολεξικοποιημένου ρήματος, καθώς και στις διάφορες υποθέσεις-μοντέλα που υπάρχουν σχετικά με την κατάκτηση των σημασιολογικών και συντακτικών ιδιοτήτων του ρήματος. Οι υποθέσεις της εργασίας μας είναι οι εξής:

1. Σύμφωνα με την υπόθεση της ' προκατάληψης ' των παιδιών 'υπέρ' της κατάκτησης των ουσιαστικών αναμένουμε στην ηλικία των 2 ετών η χρήση των ρημάτων να είναι μικρότερη σε αντίθεση με την ηλικία των 4 ετών και στην ηλικία των 3 ετών να έχουμε μια ισοστάμιση στην εμφάνιση ρημάτων και ουσιαστικών.
2. Με βάση την έρευνα των Hollebrandse & van Hout (1998), van Hout (1998) αναμένουμε η συχνή χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων να προπορεύεται των αντιστοίχων μονολεκτικών ρημάτων στην ηλικία των 2 ετών και την μικρότερη χρήση αυτών στην ηλικία των 4.
3. Σύμφωνα με τη Σταυρακάκη (1999-2000), περιμένουμε η συχνότητα των απολεξικοποιημένων ρημάτων *κάνω* και *είμαι* να είναι μεγαλύτερη σε σχέση με τα υπόλοιπα *πάω-δίνω-παίρνω-βάζω-βγάζω-έχω* αυτό γιατί διαφοροποιούνται εννοιολογικά ανάλογα με το συμπλήρωμα που τα συνδέει, επομένως θεωρούνται και τα πιο «αποχρωματισμένα»
4. Αναμένουμε κάποια απολεξικοποιημένα ρήματα να εμφανιστούν πιο νωρίς στην ομιλία των παιδιών.
5. Τέλος, αναμένουμε τη γενίκευση του πιο συχνού ρήματος, *κανο*, σε περιφράσεις που δε χρησιμοποιούνται στη γλώσσα των ενηλίκων.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης αναφέρονται, η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την συγκεκριμένη έρευνα. Γίνεται λόγος για τους συμμετέχοντες, το υλικό που χρησιμοποιήθηκε και τη χορήγηση της δοκιμασίας. Τέλος αναφέρονται ο σχεδιασμός και η λογική του πειράματος καθώς και οι στόχοι αυτού.

Στο τρίτο μέρος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα, γίνεται ηλικιακή σύγκριση όλων των αποδόσεων του δείγματος ανά ρήμα, καθώς και μια μικρή ανάλυση του ρήματος 'kano' στον αυθόρμητο λόγο.

Τέλος στο τελευταίο μέρος της μελέτης αυτής, αναφέρονται τα συμπεράσματα της έρευνας σε σχέση και με τις υποθέσεις που έχουσε γίνει. Από την ανάλυση των ευρημάτων συμπεραίνουμε ότι:

Σύμφωνα με την *πρώτη υπόθεση*, φαίνεται ότι η χρήση των ουσιαστικών στην ηλικία των 2 ετών είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με την χρήση των ρημάτων. Επίσης διαπιστώνουμε ότι στην ηλικία των 4 ετών η χρήση των ρημάτων είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με τη χρήση των ουσιαστικών. Λέμε ότι η υπόθεση ισχύει, αξίζει όμως να παρατηρήσουμε ότι καθώς στην ηλικία των 3 ετών αναμέναμε ισοστάθμιση στην εμφάνιση ρημάτων και ουσιαστικών φαίνεται ότι η χρήση των ρημάτων είναι πολύ μεγαλύτερη από την χρήση των ουσιαστικών και τείνει να αγγίζει τα ποσοστά της ηλικίας των 4 ετών.

Σύμφωνα με τη *δεύτερη υπόθεση* βλέπουμε ότι η σχέση ανάμεσα στο απολεξικοποιημένο ρήμα (φραστικό) και στο αντίστοιχο μονολεκτικό (ρήμα) συνολικά έρχεται σε αντίθεση με τη συγκεκριμένη υπόθεση για την ηλικία των 2 ετών, δηλαδή η χρήση των μονολεκτικών ρημάτων είναι μεγαλύτερη από την χρήση των φραστικών ενώ στην ηλικία των 4 ετών η υπόθεση ισχύει αν και γενικά αναμέναμε η χρήση των φραστικών στην ηλικία των 4 ετών να είναι μικρότερη από την ηλικία των 2 ετών.

Σύμφωνα με την *τρίτη υπόθεση* διαπιστώνουμε ότι τα ποσοστά στα οποία εμφανίζονται τα δύο αυτά απολεξικοποιημένα ρήματα, όπου υπάρχει απόδοση των παιδιών συνολικά, σε σχέση με τα ποσοστά των άλλων απολεξικοποιημένων ρημάτων είναι υψηλά ή έστω κοντά στο μέσο όρο.

Σύμφωνα με την *τέταρτη υπόθεση* διαπιστώνουμε ότι το απολεξικοποιημένο ρήμα που εμφανίζεται πιο νωρίς στην ομιλία των παιδιών είναι το *κάνω*.

Τέλος, σύμφωνα με την *πέμπτη υπόθεση* η γενίκευση του πιο συχνού ρήματος *κάνω* σε περιφράσεις που δε χρησιμοποιούνται στη γλώσσα των ενηλίκων είναι εμφανής.

1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

1.1 Η σημασία του ρήματος στην οργάνωση του μηνύματος και οι επικοινωνιακές του λειτουργίες

Το ρήμα ως βασικός πυρήνας του μηνύματος και κατ' επέκταση της επικοινωνίας αποτελεί βασικό άξονα κάθε γλώσσας. Είναι ο πυρήνας της πρότασης, το κύτταρο της οργάνωσης και δήλωσης πληροφοριών μέσα σε αυτήν.

Το ρήμα έχει την ιδιαιτερότητα, να προσαρμόζεται σε κάθε επικοινωνιακή λειτουργία (απόφαση-ερώτηση-προσταγή) με τα υπόλοιπα στοιχεία και να έχει κύριο λόγο σε αυτήν.

Ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 1) μας δείχνει τις επικοινωνιακές λειτουργίες που μπορεί να έχει ένα ρήμα και τους τύπους των προτάσεων που τις πραγματώνουν (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης (1999: σ. 46)).

Όπως στις περισσότερες γλώσσες έτσι και στην Ελληνική όλα τα στοιχεία της πρότασης είναι αλληλένδετα και αλληλοεξαρτώμενα εκτός από το ρήμα. Όνομα και ρήμα είναι οι δυο κεντρικοί άξονες στην οργάνωση του μηνύματος της πρότασης (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης (1999: σ. 1)). Η παρούσα εργασία αφορά στη σημασία του ρήματος.

Πίνακας 1: Επικοινωνιακές λειτουργίες του ρήματος και τύποι προτάσεων που τις πραγματώνουν.

<p>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ</p> <p>ΤΥΠΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ</p>	<p>ΑΠΟΦΑΝΣΗ</p>	<p>ΕΡΩΤΗΣΗ</p>	<p>ΠΡΟΣΤΑΓΗ/ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ</p>
<p>ΑΠΟΦΑΝΤΙΚΗ</p> <p>ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΗ</p>	<p>Η Λάρισα βρίσκεται στη Θεσσαλία.</p> <p>Σε ποιόν δεν αρέσουν οι διακοπές;(ενν. «σε όλους αρέσουν οι διακοπές»)</p>	<p>Θα ήθελα να μου πει κάποιος το πρόγραμμα των εξετάσεων(ενν. «ποιο είναι το πρόγραμμα των εξετάσεων;»)</p> <p>Που πας;</p>	<p>Θα ήθελα έναν καφέ. (ενν. «φέρε μου έναν καφέ»)</p> <p>Δεν κλείνεις λίγο το παράθυρο;(ενν. «κλείσε λίγο το παράθυρο»)</p>
<p>ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ</p>	<p>Κοίτα θράσος!(ενν. «έχει θράσος»)</p>	<p>Πες μου (σε παρακαλώ) το πρόγραμμα των εξετάσεων (ενν. «ποιο είναι το πρόγραμμα των εξετάσεων;»)</p>	<p>Πήγαινε μέσα(σε παρακαλώ)</p>

1.2 Το ρηματικό σύστημα

Το σύστημα του ρήματος αποτελείται από ένα σύνολο ρηματικών τύπων. Αυτοί στην Ελληνική γλώσσα μπορεί να είναι μονολεκτικοί¹ ή περιφραστικοί² και με τη σειρά τους στερεότυπες εκφράσεις³ ή απολεξικοποιημένα (βλ. κεφ. 1.5) .

Ο ρηματικός τύπος αποτελείται από το λεξικό μόρφημα που δηλώνει τη λεξική σημασία του ρήματος⁴ και από τα γραμματικά μορφήματα τα οποία δηλώνουν γραμματικές πληροφορίες για το πρόσωπο, το χρόνο, το ποιόν ενέργειας και την τροπικότητα⁵.

Όπως προαναφέραμε, το ρήμα αποτελεί τον πυρήνα του μηνύματος με βάση τον οποίο καθορίζονται οι λειτουργίες των υπόλοιπων στοιχείων. Αυτό όμως συμβαίνει στην περίπτωση που το ρήμα είναι πλήρες⁶. Στην περίπτωση της πρότασης που το ρήμα είναι ή λειτουργεί ως συνδετικό⁷ τότε είναι πάλι απαραίτητο για τη διαμόρφωση του μηνύματος, αλλά το βάρος της πληροφορίας συγκεντρώνεται στο ονοματικό στοιχείο που μαζί με το συνδετικό ρήμα συνιστούν τον πυρήνα του μηνύματος.

1.3 Ο παιδικός λόγος

Όταν αναφερόμαστε στον όρο γλώσσα εννοούμε το φυσικό εκείνο σύστημα επικοινωνίας που χρησιμοποιείται από τον άνθρωπο και έχει ως βάση τον έναρθρο λόγο. Μελετώντας τον παιδικό λόγο αναπόσπαστα μελετάμε την κατάκτηση του φωνολογικού συστήματος ενός παιδιού, την κατάκτηση της γραμματικής και των σημασιολογικών του γνώσεων.

Στην παρούσα μελέτη θα επικεντρωθούμε στη μορφολογία-σύνταξη και στη σημασιολογία-λεξικό επειδή εξετάζουμε το ρηματικό λεξικό και αυτοί είναι οι τομείς που είναι άμεσα συνδεδεμένοι με αυτό.

¹ Π. χ *Φύγε*

² Π. χ *Είχα τελειώσει*

³ Στερεότυπες εκφράσεις =Στερεότυπες ρηματικές περιφράσεις οι οποίες δεν επιδέχονται εύκολα επιμέρους προσδιορισμούς ούτε συχνά μεταβάλλουν τη σειρά εμφάνισης τους. Επίσης η σημασία τους διαφέρει από την κυριολεκτική σημασία των λέξεων από τις οποίες αποτελείται, π. χ *κάθομαι στα αβγά μου*

⁴ Π. χ α)*παιζ-*
β)*Τρεχ-*

⁵ Π. χ α)*-οιμε*
β)*-ω*

⁶ Π. χ *Εγώ παίζω*

⁷ Π. χ *Ο Κώστας είναι περήφανος*

Ø Μορφολογία- σύνταξη

Η μετασχηματιστική θεωρία θεωρεί ως γραμματική τα επιμέρους επίπεδα οργάνωσης του γλωσσικού συστήματος που είναι η σύνταξη και η μορφολογία. Η Ελληνική γραμματική είναι κυρίως μορφολογική δηλαδή μας δίνει τη δυνατότητα να εκφράσουμε διαφορετικά νοήματα διαφοροποιώντας τη φωνολογική μορφή των λέξεων.⁸

Το μορφολογικό επίπεδο μελετά την εσωτερική δομή της λέξης ενώ το συντακτικό επίπεδο μελετά τη δομή των προτάσεων.

Η *μορφολογία* μελετά τα μορφήματα της γλώσσας, δηλαδή τις μικρότερες μονάδες του λόγου που έχουν σημασία, φωνητική μορφή και /ή συντακτική λειτουργία. Τα μορφήματα χωρίζονται σε λειτουργικά (γραμματικά) και λεξικά. Τέλος αναφέρουμε πως τα λειτουργικά μορφήματα είναι συγκεκριμένα και περιορισμένα σε αριθμό σε κάθε γλώσσα. Τα μορφήματα σε μια λέξη μπορεί να είναι δεσμευμένα, να βρίσκονται δηλαδή πάντα σε συνδυασμό με άλλα μέσα σε λέξεις⁹ και δε μπορούν να σταθούν μόνα τους και να αποτελέσουν λέξεις όπως τα ελεύθερα¹⁰. Επίσης τα δεσμευμένα μορφήματα συναντιόνται και σε άλλα περιβάλλοντα συνήθως σε συνδυασμούς με άλλα στοιχεία¹¹. Τα μορφήματα μπορεί να είναι ρίζες, θέματα ή προσφύματα. Το μόρφημα που είναι φορέας της λεξικής έννοιας μιας λέξης λέγεται ρίζα αυτής, τα υπόλοιπα μορφήματα που συνδυάζονται με τη ρίζα προσφύματα. Τέλος θέματα ονομάζονται τα μορφήματα στα οποία προσκολλώνται καταληκτικά γραμματικά μορφήματα της κλίσης των ονομάτων ή των ρημάτων. (Φιλιππάκη-Warburton, 1992).

Ο τομέας της *σύνταξης* ασχολείται με τους τρόπους ή και τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους οι λέξεις «συντάσσονται», συνδυάζονται δηλαδή μέσα σε μεγαλύτερες ενότητες λέξεων δηλαδή φράσεις και προτάσεις. Η παραγωγή της σύνταξης στην ομιλία του παιδιού θεωρείται ότι εκδηλώνεται περίπου στην ηλικία των δύο ετών. Σε αυτήν την ηλικία, μεταβαίνει το παιδί από το στάδιο της παραγωγής εκφράσεων με μια λέξη στο στάδιο της σύνδεσης των λέξεων σε φράσεις. Το στάδιο παραγωγής εκφράσεων με μία λέξη διαρκεί περίπου από το πρώτο έως το δεύτερο έτος της ηλικίας του παιδιού και χαρακτηρίζεται από την παραγωγή μεμονωμένων ασύνδετων λέξεων. Σε αυτό το στάδιο, το λεξιλόγιο του παιδιού είναι περιορισμένο και δεν εμφανίζονται συντακτικά φαινόμενα. Το στάδιο της σύνδεσης των

⁸ Π. χ Στις προτάσεις 'Ο Πέτρος είδε το Γιάννη' και 'Το Γιάννη είδε ο Πέτρος' σημασία δεν έχει με ποια σειρά εμφανίζονται τα δύο ουσιαστικά (όπως στην Αγγλική γλώσσα), αλλά το ότι το υποκείμενο είναι πάντα το ουσιαστικό σε ονομαστική πτώση και το αντικείμενο είναι το ουσιαστικό σε αιτιατική (Κατή, 2000: σ. 139-140).

⁹ Π. χ Στη λέξη eghrapsa (έγραψα) τα μορφήματα είναι e/ ghrap/ s/ a

¹⁰ Π. χ Στη λέξη αποκαλίρτω (αποκαλύπτω) τα μορφήματα είναι apo/ kalirp/ ο το μόρφημα apo θεωρείται ελεύθερο.

¹¹ Π. χ Ένα από τα μορφήματα της λέξης eghrapsa το ghrap το συναντάμε και στη λέξη ghrapsimo, ghrap/ si/ mo

λέξεων σε φράσεις αρχίζει περίπου στο δεύτερο έτος της ηλικίας του παιδιού. Οι πρώτες φράσεις αποτελούνται συνήθως από δύο μόνο λέξεις. Στην πορεία της γλωσσικής ανάπτυξης, οι εκφράσεις του παιδιού γίνονται πιο πλούσιες και εκτενείς.

Πολλοί ερευνητές ονομάζουν το στάδιο της παραγωγής εκφράσεων με μία λέξη στάδιο της ολοφραστικής ομιλίας, επειδή θεωρούν ότι κάθε λέξη που παράγει το παιδί αντιστοιχεί σε μια ολόκληρη φράση στη γλώσσα των ενηλίκων. Για παράδειγμα, όταν το παιδί παράγει τη λέξη «φαΐ», εννοεί «θέλω φαΐ», ή όταν παράγει τη λέξη «μαμά», εννοεί «θέλω τη μαμά» ή «αυτό είναι της μαμάς» κτλ. Με βάση αυτήν την υπόθεση, θεωρούν οι ερευνητές ότι το στάδιο της παραγωγής εκφράσεων με μία λέξη είναι η αφετηρία της ανάπτυξης του συντακτικού τομέα. Η υπόθεση της ολοφραστικής ομιλίας θεωρείται πιθανή, αλλά δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί, επειδή είναι αδύνατον να γνωρίζει κανείς την πρόθεση των παιδιών όταν διατυπώνουν μία λέξη. Επομένως, παραμένει αναπάντητο το ερώτημα αν κάθε λέξη που παράγει το παιδί είναι μια «συμπυκνωμένη» φράση ή μια μεμονωμένη λέξη (Αλεξιάκη, 2003 Β)

Ø Σημασιολογία- Λεξικό

Η *σημασιολογία* μελετά τη σημασία των λέξεων και των προτάσεων που αντίστοιχα εξετάζονται από τη λεξική και τη δομική σημασιολογία. Η λεξική σημασιολογία ορίζει σαν ελάχιστες λεξικές μονάδες τα λεξήματα. Το νόημα της λέξης ως λεξήματος ονομάζεται και λεξικό νόημα (lexical meaning) για να διαφοροποιηθεί από το γραμματικό νόημα (grammatical meaning)¹². Οι λέξεις χωρίζονται σε λειτουργικές όταν στερούνται λεξικού νοήματος και εξυπηρετούν γραμματικές λειτουργίες π.χ προθέσεις, άρθρα και σε λέξεις με νοηματικό περιεχόμενο (Κατή, 2000: σ. 185). Η σχέση λεξικού νοήματος και λέξης δε βρίσκεται σε αντιστοιχία ένα προς ένα και έτσι έχουμε φαινόμενα όπως ιδιωματοσμούς¹³, ομωνυμία¹⁴, πολυσημία¹⁵, συνωνυμία¹⁶.

¹² Π. χ Οι λέξεις γράφω και γράφουμε έχουν το ίδιο λεξικό νόημα διαφορετικό όμως συντακτικό.

¹³ Σε αυτή την περίπτωση ενότητες που από συντακτική πλευρά αποτελούν φράσεις αλλά από σημασιολογική πλευρά το νόημα τους δεν αποτελεί άμεσο συνδυασμό των εννοιών των επιμέρους λέξεων. Π. χ *τα τίνανε* 1) *τίνανε κάτι* 2) *πέθανε*

¹⁴ Ο ίδιος λεκτικός τύπος αντιπροσωπεύει δύο διαφορετικά λεξήματα. Π. χ *η λύρα*= *μουσικό όργανο*, *η λίρα*= *ξένη χρηματική μονάδα*

¹⁵ Είναι το αντίθετο της ομωνυμίας, πολυσημία έχουμε σε περιπτώσεις όπου η ίδια λέξη, το ίδιο λήμμα, έχει δύο ή περισσότερα νοήματα που όμως έχουν μια εμφανή σημασιολογική σχέση μεταξύ τους. Π. χ *βαρύς* 1) *δυνατός* 2) *που ζυγίζει πολύ*

¹⁶ Όταν δύο λεξήματα έχουν το ίδιο περιγραφικό, κοινωνικό και εκφραστικό νόημα λέμε ότι είναι συνώνυμα, Π. χ *ήρεμος* / *ήσυχος*

1.3.1 Τα στάδια ανάπτυξης του παιδικού λόγου

0-4 μηνών: Με τη γέννησή του το βρέφος είναι σε θέση να διακρίνει τη γυναικεία από την ανδρική χροιά φωνής, τη φωνή της μητέρας από άλλες γυναικείες φωνές, τη μητρική από μια ξένη γλώσσα, τους γλωσσικούς από τους μη γλωσσικούς ήχους, τα διαφορετικά φωνήεντα.

Τον πρώτο μήνα το βρέφος είναι σε θέση να διακρίνει τα σύμφωνα σε άηχα και ηχηρά (Αλεξιάκη, 2003 Β).

Στους πρώτους δύο μήνες το βρέφος παράγει άναρθρους ήχους ως απόρροια αντανακλαστικών όπως ο βήχας και το κλάμα. Οι ήχοι αυτοί δεν έχουν την ακουστική δομή των φωνημάτων συνεπώς δε μοιάζουν με τους γλωσσικούς ήχους. Ο βήχας ωστόσο θυμίζει τα σύμφωνα λόγω της παρεμπόδισης του αέρα ενώ το κλάμα το φωνήεν [α].

Στους επόμενους δύο μήνες οι ήχοι προσεγγίζουν τη δομή των φωνημάτων και των συλλαβών. Οι αντανακλαστικοί ήχοι πλέον θυμίζουν τα φωνήεντα και τα σύμφωνα που παράγουν οι ενήλικες [α], [u] και [gh], [x], [k], [g] (Κατή, 2000: σ. 107).

4-7 μηνών: Το στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται από ένα συστηματικό παιχνίδι εξάσκησης με τους ήχους, όπου την επανάληψη ενός ήχου διαδέχεται απροσδόκητα η επανάληψη ενός άλλου. Το ρεπερτόριο των ήχων είναι συγκεκριμένο σε όλες τις γλώσσες.

7-18 μηνών:(Βάβισμα) Σε αυτή τη φάση το παιχνίδι με τους ήχους γίνεται πιο συστηματικό. Οι ήχοι έχουν πλέον τη δομή των φωνημάτων και των συλλαβών της γλώσσας των ενηλίκων. Αρχικά παρατηρείται η επανάληψη των ίδιων συλλαβών π.χ ma ma ma και στη συνέχεια διαφορετικών συλλαβών ba, di, da. Παράγουν επίσης φωνητικά συμπλέγματα που θυμίζουν λέξεις [papuci]. Προς το τέλος της περιόδου αυτής, οι φωνητικές εκφορές αποκτούν έναν επιτονισμό. Στο τέλος αυτής της περιόδου παραγόμενοι ήχοι έχουν αποκτήσει τη δομή των περισσότερων φωνημάτων των γλωσσών του κόσμου. Τα φωνήματα [b],[p],[d],[t],[k],[g] παράγονται πολύ συχνά από τα παιδιά ενώ πιο σπάνια παράγονται φωνήματα όπως [r], [f], [θ], [dh] τα οποία αντιστοιχούν σε λιγότερο συχνά στις γλώσσες του κόσμου. Αυτά κατακτώνται και πιο αργά κατά τη φωνολογική ανάπτυξη ενός παιδιού (Κατή, 2000: σ. 108).

18-36 μηνών: Το παιδί είναι σε θέση να χρησιμοποιεί λέξεις και εκφράσεις δύο τουλάχιστον λέξεων. Στο στάδιο αυτό έχουμε φωνολογικά φαινόμενα όπως αντικαταστάσεις φωνημάτων¹⁷, παραλείψεις¹⁸ ή προσθήκες φωνημάτων ή συλλαβών, μεταθέσεις¹⁹.

¹⁷ Π. χ milo=cilo

¹⁸ Π. χ Paputsi=putsi

1.4 Η υπόθεση της «προκατάληψης» των παιδιών υπέρ των ουσιαστικών ('noun-bias-hypothesis')

Η υπόθεση της «προκατάληψης» των παιδιών υπέρ των ουσιαστικών ('noun-bias-hypothesis'), είναι μια υπόθεση η οποία προέκυψε από συγκριτικές μελέτες επιστημόνων για την κατάκτηση του ρήματος και των ουσιαστικών. Τα παιδιά πριν συμπληρώσουν το δεύτερο έτος της ηλικίας τους, στις πρώτες ελεύθερες εκφράσεις τους, χρησιμοποιούν κυρίως ουσιαστικά συγκριτικά με ρήματα τα οποία είναι περιορισμένα (Kauschke, 1999).

Ορισμένες αιτίες της προκατάληψης αυτής αναφέρουμε παρακάτω.

1) Τα ρήματα ως πυρήνες της πρότασης περιγράφουν καταστάσεις ή γεγονότα, ενώ τα ουσιαστικά αναφέρονται σε ρήματα.

2) Η ενέργεια του ρήματος δε λαμβάνει χώρα κατ'ανάγκη στο παρόν, αλλά στο παρελθόν ή στο μέλλον πράγμα που σημαίνει ότι για ένα παιδί είναι αρκετά δύσκολο να διακρίνει τη χρονική διαφοροποίηση.

3) Η αντιστοιχία εικόνας-σκηνής και ρήματος δεν είναι ένα προς ένα. Αντιθέτως, μια εικόνα-σκηνή μπορεί να περιγραφεί με πολλά ρήματα ανάλογα με την προοπτική και την άποψη του ομιλητή²⁰.

4) Τα ρήματα είναι εκείνα που επιλέγουν συντακτικά τα συμπληρώματα τους. Ο συντακτικός ρόλος των ορισμάτων του ρήματος πολλές φορές καθορίζει τη σημασία του ρήματος και το λεξικό ποιόν ενέργειας αυτού, δηλαδή την χρονική σύνθεση ενός γεγονότος²¹. Κατά τη διάρκεια της κατάκτησης των ρηματικών δομών συντελείται η αντιστοιχία του κατηγοριακού περιβάλλοντος στην σημασία και στο ποιόν ενέργειας όπου αποτελεί μια πολύπλοκη διεργασία. Αυτή η διεργασία θεωρείται ότι διευκολύνεται από τα απολεξικοποιημένα ρήματα. Hollebrandse & van Hout (1998), van Hout (1998).

1.5 Απολεξικοποιημένα ρήματα

¹⁹ Π. χ Elefadas=efeladas

²⁰ Π.χ. μια σκηνή αγοράς ενός αντικειμένου (λαχανικού) από ένα (κατάστημα) μανάβικο μπορεί να περιγραφεί με τα ρήματα δίνω, αγοράζω, παίρνω, πουλώ, κοστίζει, πληρώνω.

²¹ Είναι δηλαδή διαφορετικό το ποιόν ενέργειας του ξυπνώ (στιγμιαία διάρκεια) και του κοιμάμαι (απροσδιόριστη διάρκεια).

1.5.1 Τι ονομάζουμε απολεξικοποιημένα ρήματα

Ο όρος απολεξικοποιημένα ρήματα ανήκει στους Κλαίρη και Μπαμπινιώτη (1999) και θεωρείται ως ο κατάλληλος ορός της αγγλικής ορολογίας 'Light verbs' (Stavrakaki 1999).

Πολλές φορές για να δηλώσουμε μια δράση ή μια κατάσταση χρησιμοποιούμε μια περίφραση αντί για ένα πλήρες ρήμα. Μπορούμε δηλαδή να χρησιμοποιήσουμε την περίφραση «δίνω απάντηση» αντί για «απαντώ» ή «έχω πόνο» αντί για «πονώ». Οι περιφράσεις αυτές ονομάζονται φραστικά ρήματα και έχουν τον ίδιο ρόλο στη δήλωση του μηνύματος όπως και τα πλήρη ρήματα. Τα ρήματα που χρησιμοποιούνται για τον σχηματισμό των φραστικών ρημάτων ονομάζονται απολεξικοποιημένα ρήματα (Κλαίρης & Μπαμπινιώτης (1999: σ. 188)).

Τα απολεξικοποιημένα ρήματα είναι φορείς γραμματικών και όχι λεξικών πληροφοριών. Χρησιμοποιούνται με συμπλήρωμα, το οποίο δεν αποτελεί όρο της πρότασης αλλά αναπόσπαστο κομμάτι της περίφρασης, για τη δήλωση μιας κατάστασης ή δράσης. Θεωρείται ότι έχουν συντακτικό ρόλο σε μια πρόταση και όχι σημασιολογικό και αυτό γιατί α) είναι λεξικά και σημασιολογικά υποκατηγοριοποιημένα ρήματα και όπου χρησιμοποιούνται το νοηματικό βάρος δεν το φέρει πλέον το ρήμα αλλά το συμπλήρωμα του και β) προέρχονται από ένα ομόηχο σημασιολογικά πλήρες ρήμα το οποίο έχει τις ίδιες συντακτικές ιδιότητες με το απολεξικοποιημένο (δίνω φίλι-φιλιάω).

Μια ρηματική φράση με απολεξικοποιημένο ρήμα, όπως η περίφραση *βγάζω φωτογραφία*, μπορεί να αντιστοιχεί σε ένα μονολεκτικό ρήμα π.χ στο ρήμα *φωτογραφίζω*. Παρ'όλα αυτά, υπάρχουν και περιφράσεις με απολεξικοποιημένα ρήματα που δεν αντιστοιχούν σε μονολεκτικά, όπως *δίνω άδεια σε κάποιον*.

1.5.2 Ποια είναι τα απολεξικοποιημένα ρήματα

Ποια είναι όμως τα απολεξικοποιημένα ρήματα; Μια πιθανή απάντηση είναι πως τα περισσότερα ρήματα σε ορισμένα περιβάλλοντα μπορούν να εμφανίζονται ως πλήρη ή

μονολεκτικά ρήματα ενώ σε άλλες περιπτώσεις να σχηματίζουν περιφράσεις στις οποίες έχουν συντακτικό και όχι σημασιολογικό χαρακτήρα (απολεξικοποιημένα)²².

Η Σταυρακάκη (1999, 2000) διακρίνει επτά απολεξικοποιημένα ρήματα στη Νέα Ελληνική, τα εξής: *κάνω, είμαι, πάω, δίνω, παίρνω, βάζω, βγάζω*. Στη συγκεκριμένη έρευνα θα περιορίσουμε των αριθμό των απολεξικοποιημένων ρημάτων σε αυτά που προτείνει η Σταυρακάκη και θα συμπεριλάβουμε και το ρήμα *έχω* σύμφωνα με το Νάκα (1987) και την Αλεξιάκη (2003 Β).

1.5.3 Ιδιότητες των απολεξικοποιημένων ρημάτων

- Το συμπλήρωμα των απολεξικοποιημένων ρημάτων δεν αποτελεί όρο της πρότασης αλλά αναπόσπαστο μέρος της περιφράσης. Για τον παραπάνω λόγο δεν μπορεί να δοθεί ως απάντηση σε ερώτηση²³, ούτε να αντικατασταθεί με κλιτικό²⁴. Μπορεί όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις, να δεχτεί ένα κυρίως επιθετικό προσδιορισμό²⁵.
- Διαφορετικά απολεξικοποιημένα ρήματα και περιφράσεις έχουν διαφορετικό ποιόν ενέργειας²⁶.
- Τα απολεξικοποιημένα ρήματα μπορούν να παρέχουν στο φυσικό ομιλητή τη δυνατότητα για τη δημιουργία νέων περιφράσεων (παραγωγικότητα απολεξικοποιημένων ρημάτων)²⁷. Η παραπάνω ιδιότητα έχει την ικανότητα να συνδυάζει τα απολεξικοποιημένα ρήματα με νέες λέξεις και ορολογίες από ξένες γλώσσες
- Η παραπάνω ιδιότητα αποτελεί μια από τις σημαντικές διαφορές των απολεξικοποιημένων ρημάτων από τις στερεότυπες ρηματικές φράσεις οι οποίες αποτελούν παγιωμένες εκφράσεις οι οποίες δεν μπορούν να αναλυθούν ή να χρησιμοποιηθούν παραγωγικά²⁸.

²²Π. χ *Δίνω φιλί στο Γιάννη= φιλώ*

²³Π. χ *Τι έδωσες στον Κώστα;-Φιλί*

²⁴Π. χ *Έδωσες φιλί στον Κώστα;-Ναι του έδωσα*

²⁵Π. χ *Έδωσα ένα γλυκό φιλί στον Κώστα*

²⁶Π. χ *Βάζω νερό (γεμίζω) παίρνω νερό (αγοράζω)*

²⁷Π. χ *Κάνω jumping*

²⁸ Π. χ *Τα έβαψα μαύρα*

1.5.4 Τα απολεξικοποιημένα ρήματα στον παιδικό λόγο

Σε πλήθος ερευνών που έγινε από τους Hollebrandse & van Hout (1998), van Hout (1998) έχει διαπιστωθεί η συχνή εμφάνιση απολεξικοποιημένων ρημάτων στον πρώιμο παιδικό λόγο. Διαπιστώθηκε πως τα απολεξικοποιημένα ρήματα διευκολύνουν τα παιδιά λόγω των ιδιοτήτων τους. Τα βοηθούν να συνδυάζουν ρήμα με συμπλήρωμα και να περιγράφουν γεγονότα και καταστάσεις των οποίων το λεξιλόγιο δεν έχουν κατακτήσει ακόμα.

Στις περιφράσεις με απολεξικοποιημένα ρήματα, το ρήμα φέρει τις γραμματικές ιδιότητες και καθορίζει το κατηγοριακό περιβάλλον και τη λεξική άποψη της περίφρασης, ενώ το ουσιαστικό-συμπλήρωμα το σημασιολογικό περιεχόμενο. Έτσι το παιδί διαχωρίζει τις συντακτικές από τις σημασιολογικές ιδιότητες. Τα παιδιά χρησιμοποιούν τα απολεξικοποιημένα ρήματα ως ‘συντακτικούς αναβολείς’ (βλ. κεφ. 1.6.2) στη διαδικασία συνδυασμού του συντακτικού περιβάλλοντος με τη λεξική σημασία.

Στην Ελληνική Γλώσσα από μια έρευνα που έγινε από τη Σταυρακάκη σχετικά με το ρηματικό λεξικό σε παιδιά με γλωσσική διαταραχή ηλικίας περίπου 6 ετών και γλωσσική ηλικία 2;10 διαπιστώθηκε πως το ποσοστό των απολεξικοποιημένων ρημάτων που χρησιμοποιήθηκαν στην περιγραφή σκίτσων ήταν 40% ενώ της ομάδας ελέγχου 20%. Επίσης από μια δεύτερη έρευνα (Αλεξάκη, 2003 Β) σε ένα παιδί εξελικτικά διαπιστώθηκε πως δεν εμφανίζονται όλα τα απολεξικοποιημένα ρήματα την ίδια χρονική στιγμή στη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού, η συχνότητα εμφάνισής τους δεν είναι ίδια για όλα τα ρήματα, όσο το λεξιλόγιο του παιδιού εμπλουτίζεται η χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων εγκαταλείπεται, η σημασία του νοηματικού βάρους φαίνεται να είναι ουσιαστικός παράγοντας στην επαλήθευση ορισμένων υποθέσεων.

1.6 Οι σημαντικότερες υποθέσεις σχετικά με την κατάκτηση των σημασιολογικών και συντακτικών ιδιοτήτων του ρήματος

Ένας από τους σημαντικότερους όρους που εισήγαγαν οι επιστήμονες στην ψυχολογολογία, σχετικά με την κατάκτηση των ρημάτων από τα παιδιά είναι ο όρος bootstrapping. Ο όρος αυτός στην κυριολεξία σημαίνει τη χρήση αναβολέα κατά την ανάβαση του ιππέα στο άλογο, στην ψυχολογολογία όμως τη βοήθεια που χρησιμοποιεί το

παιδί για να κατακτήσει και να συγκροτήσει τις λεξικές ιδιότητες των ρημάτων. Όσον αφορά τη βοήθεια αυτή υπάρχουν διάφορες υποθέσεις.

1.6.1 Η υπόθεση της χρήσης του ‘σημασιολογικού αναβολέα’

Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή (Pinker 1984,1994) κύριο ρόλο στην κατάκτηση της σημασίας των πρώτων ρημάτων του λεξιλογίου ενός παιδιού έχει η παρατήρηση. Η σημασία των ρημάτων είναι πολύ σημαντική για τον προσδιορισμό των συντακτικών όρων μιας πρότασης. Η διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται με βάση έμφυτους κανόνες και συσχετισμούς.

Το πλεονέκτημα της θεωρίας αυτής είναι ότι προσφέρει μια ικανοποιητική εξήγηση για τη σχέση της λεξικής σημασίας των όρων μιας πρότασης και της συντακτικής τους λειτουργίας. Πλεονέκτημα επίσης θεωρείται και το γεγονός πως δεν διαχωρίζει τον τρόπο κατάκτησης ρημάτων και ουσιαστικών. Μειονέκτημα της υπόθεσης είναι πως στηρίζεται εξ ολοκλήρου στην παρατήρηση η οποία πολλές φορές είναι ανεπαρκής στο να αποδώσει την ακριβή σημασία ενός ρήματος²⁹.

1.6.2 Η υπόθεση του ‘συντακτικού αναβολέα’

Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή (Gleitman 1990, Fisher et.al. 1994, Gleitman & Gleitman 2001) για την κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων δεν αρκεί η παρατήρηση μιας εικόνας, αλλά το επιθυμητό αποτέλεσμα φέρει ο συνδυασμός μιας φράσης ή μιας συντακτικής δομής μαζί με την εικόνα που αντιλαμβάνεται το παιδί. Κύριο ρόλο στην κατάκτηση της σημασίας του ρήματος αποτελεί η γνώση του κατηγοριακού περιβάλλοντος και των συμπληρωμάτων του ρήματος η οποία επιτυγχάνεται με έμφυτους συντακτικούς κανόνες.

Πλεονέκτημα της υπόθεσης αυτής μπορεί να θεωρηθεί το γεγονός πως επιτυγχάνεται η αποσαφήνιση της έννοιας ορισμένων ρημάτων, λόγω του διαφορετικού κατηγοριακού περιβάλλοντος στο οποίο εμφανίζονται. Ως μειονέκτημα μπορεί να θεωρηθεί το γεγονός ότι στηριζόμενο το παιδί απλά και μόνο στο κατηγοριακό περιβάλλον και την παρατήρηση, για να καταλήξει στη λεξική σημασία μιας λέξης, είναι σχεδόν αδύνατο να ξεχωρίσει τη σημασία

²⁹ Π. χ νομίζω

των ρημάτων που συνοδεύονται από ένα εμπρόθετο αντικείμενο ή και από ένα επιρρηματικό προσδιορισμό³⁰. Επίσης δυσκολεύεται να ξεχωρίσει τις έννοιες ανάμεσα σε ρήματα που ορίζουν στα συμπληρώματα τους, ίδιους συντακτικούς τύπους³¹.

1.6.3 Το μοντέλο της ‘λεξικής συμφιλίωσης’

Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή η Grimshaw (1994) τονίζει ότι οι υποθέσεις του σημασιολογικού και του συντακτικού αναβολέα κάθε άλλο από αντικρουόμενες είναι. Θεωρεί πως η διεργασία της κατάκτησης της σημασίας ενός ρήματος περνά από τα εξής στάδια:

1. εξωγλωσσική παρατήρηση
2. σημασιολογική ανάλυση
3. συντακτική ανάλυση
4. επαλήθευση και κατάκτηση

Εξωγλωσσική παρατήρηση: το παιδί γίνεται αποδέκτης ενός φωνητικού (πρόταση) και ενός οπτικού (εικόνα- σκηνή- κατάσταση) μηνύματος.

Σημασιολογική ανάλυση: έπειτα από την εξωγλωσσική παρατήρηση καταχωρεί τη λεξική απεικόνιση στο νοητικό λεξικό εφόσον έχει επεξεργαστεί τα δεδομένα (φωνητικό και οπτικό μήνυμα).

Συντακτική ανάλυση: η σχέση ανάμεσα στη σημασία και στη σύνταξη βάση έμφυτων συσχετισμών και κανόνων παρέχουν στο παιδί/παρατηρητή έναν μηχανισμό πρόβλεψης.

Επαλήθευση και κατάκτηση: μηχανισμό ελέγχου αποτελεί η επιφανειακή δομή της πρότασης

Πλεονέκτημα της υπόθεσης αυτής είναι πως συνδυάζει την παρατήρηση με την επιφανειακή δομή μιας πρότασης καθώς και τις αρχές της γραμματικής.

³⁰Π. χ. έκλεισε την πόρτα στο δωμάτιο και άνοιξε την πόρτα στο δωμάτιο

³¹Π. χ. Η μαμά ντύνει το μωρό και Η μαμά ταΐζει το μωρό

1.7 Η σχέση των απολεξικοποιημένων ρημάτων και οι θεωρίες

Τα απολεξικοποιημένα ρήματα εντάσσονται στην υπόθεση του συντακτικού αναβολέα την οποία διατύπωσαν οι Hollebrandse & van Hout (1998), van Hout (1998) και υιοθέτησε Αλεξιάκη (2003 Α).

Με βάση την θεωρία αυτή φαίνεται πως οι συντακτικές και οι σημασιολογικές δομές των απολεξικοποιημένων ρημάτων διευκολύνουν την κατάκτηση των λεξικών ρημάτων επειδή είναι σημασιολογικά αποχρωματισμένα ενώ συντακτικά διατηρούν τις λεξικές ιδιότητες και το ποιόν ενέργειας τους. Σημαντικό ρόλο στη σημασία αυτών έχει το ουσιαστικό συμπλήρωμα στις περιφράσεις που δημιουργούν³².

Τα απολεξικοποιημένα ρήματα είναι το μέσο που συνδυάζει τις συντακτικές ιδιότητες με το ποιόν ενέργειας και κατ' επέκταση με τη σημασία των ρημάτων.

1.8 Υποθέσεις εργασίας

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω η παρούσα μελέτη έχει στόχο να ελέγξει την ανάπτυξη του ρηματικού λεξικού στις ηλικίες 2,3 και 4 ετών στον αυθόρμητο λόγο καθώς και την χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων συγκριτικά με τις παραπάνω ηλικίες.

1. Σύμφωνα με την υπόθεση της 'προκατάληψης' των παιδιών 'υπέρ' της κατάκτησης των ουσιαστικών περιμένουμε στην ηλικία των 2 ετών η χρήση των ρημάτων να είναι μικρότερη σε αντίθεση με την ηλικία των 4 ετών και στην ηλικία των 3 ετών να έχουμε μια ισοστάθμιση στην εμφάνιση ρημάτων και ουσιαστικών.
2. Με βάση την έρευνα των Hollebrandse & van Hout (1995, 1996, 1998), van Hout (1998) αναμένουμε η συχνή χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων να προπορεύεται των αντιστοίχων μονολεκτικών ρημάτων στην ηλικία των 2 ετών και την μικρότερη χρήση αυτών στην ηλικία των 4.
3. Σύμφωνα με τη Σταυρακάκη (1999-2000) περιμένουμε η συχνότητα των απολεξικοποιημένων ρημάτων *κάνω* και *είμαι* να είναι μεγαλύτερη σε σχέση με τα υπόλοιπα *πάω-δίνω-παίρνω-βάζω-βγάζω-έχω* αυτό γιατί διαφοροποιούνται

³² Π.χ *κάνω θόρυβο*.

εννοιολογικά ανάλογα με το συμπλήρωμα που τα συνδέει, επομένως θεωρούνται και τα πιο «αποχρωματισμένα».

4. Αναμένουμε κάποια απολεξικοποιημένα ρήματα να εμφανιστούν πιο νωρίς στην ομιλία των παιδιών.
5. Τέλος, αναμένουμε τη γενίκευση του πιο συχνού ρήματος, *κανο*, σε περιφράσεις που δε χρησιμοποιούνται στη γλώσσα των ενηλίκων.

2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 Μέθοδος έρευνας

Η μέθοδος έρευνας που χρησιμοποιήθηκε ανήκει στην κατηγορία της τμηματικής ή συγχρονικής έρευνας ('cross-sectional research'), (Αλεξιάκη, 2006) κατά τη οποία παρακολουθείται η γλωσσική ανάπτυξη μίας ή και περισσότερων ομάδων από παιδιά σε διαφορετικές ηλικίες.

- Τα πλεονεκτήματα της έρευνας αυτής είναι πως μπορεί να μελετηθεί η γλωσσική συμπεριφορά των παιδιών σε διαφορετικές ηλικίες και να διαπιστωθούν τα χαρακτηριστικά του παιδικού λόγου σε κάθε ηλικία καθώς και το ότι δεν είναι χρονοβόρα.
- Τα μειονεκτήματα της έρευνας είναι πως δεν μπορεί να μελετήσει την εξελικτική πορεία της γλωσσικής ανάπτυξης εφόσον δεν περιλαμβάνει όλες τις περιόδους ανάπτυξης ενός παιδιού. Επίσης εξετάζει διαφορετικά παιδιά σε διαφορετικές ηλικίες και αυτό αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα καθώς τα παιδιά της ίδιας ηλικίας πιθανό να μη βρίσκονται στο ίδιο στάδιο γλωσσικής ανάπτυξης και να μην μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε μια ομάδα.

2.2 Οι συμμετέχοντες

Στην έρευνα μας συμμετείχαν 8 παιδιά, εκ των οποίων τα 5 ήταν κορίτσια και τα 3 αγόρια. Ένα μέρος του δείγματος προέρχεται από το 2^ο Νηπιαγωγείο Αγίας (2 παιδιά) και συγκεκριμένα από τα προνήπια. Το υπόλοιπο δείγμα, αφού πρόκειται για παιδιά μικρότερης ηλικίας, που είναι δύσκολο να εξεταστούν στον παιδικό σταθμό, προέρχεται από φιλικές οικογένειες.

Πρόκειται για παιδιά που προέρχονται από οικογένειες διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων, τόσο για παιδιά καθηγητών όσο και για παιδιά απλών υπαλλήλων και ανέργων. Τα παιδιά επιλέχτηκαν τυχαία με μοναδικό κριτήριο την ημερομηνία γέννησης τους και ανήκουν σε 3 ηλικιακές ομάδες των 2 ετών, 3 και 4 ετών.

Η παρούσα μελέτη θα εξετάσει την ανάπτυξη του ρηματικού λεξικού σε παιδιά προσχολικής ηλικίας και πρώιμης σχολικής, δηλαδή σε παιδιά που βρίσκονται στο ηλικιακό

εύρος 2-4 έτη και συγκεκριμένα 2.2 με 4.2 έτη. Έγινε ταξινόμηση των παιδιών σε 3 ηλικιακές ομάδες (βλ. Πίνακας 2).

Πίνακας 2:Οι ηλικιακές ομάδες

	Ηλικιακό εύρος	Αριθμός υποκειμένων	Μέση ηλικία
1^η Ηλικιακή ομάδα	2.1 - 2.2	N=2	2.15
2^η Ηλικιακή ομάδα	3.1 - 3.1	N=3	3.16
3^η Ηλικιακή ομάδα	4 - 4.2	N=3	4.13

Προτιμήσαμε το εύρος των ηλικιακών ομάδων να είναι ± 2 μήνες από την ηλικία, δηλαδή στην ηλικία των 3 ετών για παράδειγμα θα μπορούσε να συμπεριληφθεί δείγμα των ηλικιών (2.10-2.11-3.-3.1-3.) και αυτό γιατί εξ αρχής θέλαμε να εξετάσουμε τρεις ηλικιακές ομάδες 2 ετών, 3 και 4 ετών.

Σημειώνουμε ότι από την έρευνα αποκλείστηκαν παιδιά που παρουσίαζαν εμφανή ανωριμότητα και δυσκολία στην ομιλία και κατανόηση.

2.3 Το υλικό

Σκοπός της μελέτης μας ήταν να συλλέξουμε α) την εκφορά λόγου του παιδιού σε συγκεκριμένες εικόνες και β) την χρήση των ρημάτων στον αυθόρμητο λόγο του παιδιού.

Οι εικόνες που χορηγήθηκαν ήταν 32 εκ των οποίων οι 24 παρίσταναν η καθεμιά 1 απολεξικοποιημένο ρήμα π.χ *παίρνω φαγητό (τρώω)* ενώ οι υπόλοιπες 8 ήταν παραστάσεις της καθημερινότητας π.χ *η οικογένεια στην κουζίνα*.

Η επιλογή των ρημάτων έγινε σύμφωνα με τη δυνατότητα εικονοποίησης του κάθε ρήματος. Πολύ πιο δύσκολα μπορούσαμε να απεικονίσουμε το *δίνω απάντηση (απαντώ)* και το *έχω όρεξη (θέλω)* σε σχέση με το *δίνω κλοτσιά (κλοτσάω)* ή το *βάζω νερό (ποτίζω)*. Αξίζει να σημειωθεί πως τα απολεξικοποιημένα ρήματα *έχω* και *κάνω* απεικονίστηκαν με δυσκολία.

Τέλος προσπαθήσαμε να απεικονίσουμε όσο το δυνατόν πιο απλά ρήματα για τις ηλικίες των παιδιών που μελετάμε, πράγμα το οποίο μας δυσκόλεψε και δεν ήταν πάντα εφικτό στη μελέτη των απολεξικοποιημένων ρημάτων.

2.3.1 Οι εικόνες

Οι 24 εικόνες απεικονίζουν τα παρακάτω ρήματα με σειρά χορήγησης.

Πίνακας 3:Εικόνες ρημάτων

ΠΛΗΡΕΣ ΡΗΜΑ	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟ ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ / ΑΠΟΛΕΞΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΡΗΜΑ
ΠΙΝΩ	ΠΑΙΡΝΩ ΝΕΡΟ/ΧΥΜΟ
ΧΑΙΡΟΜΑΙ	ΕΙΜΑΙ ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ
ΨΩΝΙΖΩ	ΚΑΝΩ ΨΩΝΙΑ
ΚΑΘΑΡΙΖΩ	ΒΓΑΖΩ ΒΡΩΜΙΑ
ΠΟΤΙΖΩ	ΒΑΖΩ ΝΕΡΟ
ΘΥΜΩΝΩ	ΕΙΜΑΙ ΘΥΜΩΜΕΝΟΣ
ΚΟΥΡΑΖΟΜΑΙ	ΕΙΜΑΙ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ
ΠΟΝΩ	ΕΧΩ ΠΟΝΟ
ΤΑΪΖΩ	ΔΙΝΩ ΤΡΟΦΗ
ΒΑΦΩ	ΒΑΖΩ ΧΡΩΜΑΤΑ/ΜΠΟΓΙΕΣ
ΚΛΟΤΣΑΩ	ΔΙΝΩ ΚΛΟΤΣΙΑ
ΚΛΑΙΩ	ΒΑΖΩ ΤΑ ΚΛΑΜΑΤΑ
ΑΝΕΒΑΙΝΩ	ΠΑΩ ΠΑΝΩ
ΤΡΩΩ	ΠΑΙΡΝΩ ΦΑΓΗΤΟ
ΓΕΛΩ	ΒΑΖΩ ΓΕΛΙΑ
ΚΟΙΜΑΜΑΙ	ΚΑΝΩ ΝΑΝΙ/ΥΠΝΟ
ΑΓΚΑΛΙΑΖΩ	ΠΑΙΡΝΩ ΑΓΚΑΛΙΑ
ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ	ΚΑΝΩ ΖΩΓΡΑΦΙΑ
ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ	ΚΑΝΩ ΦΑΓΗΤΟ
ΚΟΛΥΜΠΩ	ΚΑΝΩ ΜΠΑΝΙΟ
ΣΤΕΚΟΜΑΙ	ΕΙΜΑΙ ΟΡΘΙΟΣ
ΠΕΡΠΑΤΩ	ΠΑΩ ΜΕ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

ΦΙΛΛΩ

ΤΗΛΕΦΩΝΩ

ΔΙΝΩ ΦΙΛΙ

ΠΑΙΡΝΩ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

Επίσης σύμφωνα με την αντιστοιχία απολεξικοποιημένων ρημάτων και περιφράσεων ακολουθεί ο παρακάτω πίνακας:

Πίνακας 4: Αντιστοιχία απολεξικοποιημένων ρημάτων –περιφράσεων

ΑΠΟΛΕΞΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΡΗΜΑ	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ
ΠΑΙΡΝΩ	1.ΠΑΙΡΝΩ ΝΕΡΟ/ΧΥΜΟ 2.ΠΑΙΡΝΩ ΦΑΓΗΤΟ 3.ΠΑΙΡΝΩ ΑΓΚΑΛΙΑ 4.ΠΑΙΡΝΩ ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΕΙΜΑΙ	1.ΕΙΜΑΙ ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ 2.ΕΙΜΑΙ ΘΥΜΩΜΕΝΟΣ 3.ΕΙΜΑΙ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ 4.ΕΙΜΑΙ ΟΡΘΙΟΣ
ΚΑΝΩ	1.ΚΑΝΩ ΨΩΝΙΑ 2.ΚΑΝΩ ΝΑΝΙ/ΥΠΝΟ 3.ΚΑΝΩ ΖΩΓΡΑΦΙΑ 4.ΚΑΝΩ ΜΠΑΝΙΟ
ΒΓΑΖΩ	1.ΒΓΑΖΩ ΒΡΩΜΙΑ
ΒΑΖΩ	1.ΒΑΖΩ ΝΕΡΟ 2.ΒΑΖΩ ΧΡΩΜΑ/ΜΠΟΓΙΑ 3.ΒΑΖΩ ΤΑ ΚΛΑΜΑΤΑ 4.ΒΑΖΩ ΤΑ ΓΕΛΙΑ
ΕΧΩ	1.ΕΧΩ ΠΟΝΟ
ΔΙΝΩ	1.ΔΙΝΩ ΤΡΟΦΗ 2.ΔΙΝΩ ΚΛΟΤΣΙΑ 3.ΔΙΝΩ ΦΙΛΙ
ΠΑΩ	1.ΠΑΩ ΠΑΝΩ 2.ΠΑΩ ΜΕ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

Οι 24 αυτές εικόνες χορηγήθηκαν για να ελέγξουμε τον τύπο του ρήματος, φραστικό ή πλήρες και κατ' επέκταση απολεξικοποιημένο ή μη απολεξικοποιημένο, που χρησιμοποιεί το παιδί στις ηλικίες αυτές.

Ανά 3 εικόνες υπήρχε μια εικόνα που απεικόνιζε μια παράσταση. Με σειρά χορήγησης οι παραστάσεις ήταν: (ενδεικτικές παραστάσεις βλ. παράρτημα).

- I. Σκηνή από παραλία
- II. Σκηνή οικογένειας στην κουζίνα
- III. Σκηνή οικογένειας στο μπάνιο
- IV. Οικογενειακή βόλτα
- V. Παιδιά στον κήπο
- VI. Παιδιά στο πάρκο
- VII. Οικογένεια στο πάρκο
- VIII. Στο σταθμό των τρένων

Οι 8 αυτές εικόνες χορηγήθηκαν για να μελετήσουμε εν μέρει τον αυθόρμητο λόγο των παιδιών και τη συχνότητα των ρημάτων καθώς επίσης και για να μελετήσουμε το αν χρησιμοποιούν απολεξικοποιημένα ρήματα τα οποία δεν εμφανίζονται μεμονωμένα όπως στις παραπάνω 24 εικόνες. Αξίζει να αναφερθεί πως όλες οι εικόνες συλλέχθηκαν από εκπαιδευτικά βιβλία και τεστ.

2.3.2 Η συλλογή του αυθόρμητου λόγου

Για να συλλέξουμε το δείγμα του αυθόρμητου λόγου, πέρα από τις καθιερωμένες ερωτήσεις (πως σε λένε; έχεις αδέρφια; τι δουλειά κάνουν οι γονείς σου; κ.ά). Προσαρμόσαμε το υλικό μας στο κάθε παιδί. Το συμβολικό παιχνίδι όπου ήταν δυνατόν μας βοήθησε αρκετά, επίσης σε άλλα παιδιά η περιγραφή άλλων εικόνων από αγαπημένα παιχνίδια (πέρα από τις 8) και παραμυθιών έπαιξε σημαντικό ρόλο. Τέλος επειδή η χορήγηση εκτός των 2 παιδιών, έγινε στο σπίτι τους –οικείο περιβάλλον-, το αγαπημένο τους παιχνίδι βοήθησε αρκετά στη συλλογή του αυθόρμητου λόγου

2.4 Σχεδιασμός πειράματος

Επιλέξαμε να δημιουργήσουμε μια δοκιμασία που θα στηρίζεται στη χρήση φωτογραφιών-εικόνων καθώς και στον αυθόρμητο λόγο (ημιδομημένη).

Προχωρήσαμε στη συλλογή εικόνων οι οποίες απεικόνιζαν αυτό το οποίο θέλαμε να μελετήσουμε (παραστάσεις-αυθόρμητος λόγος και εικόνες- ρήματα),

Προσπαθήσαμε το υλικό μας να έχει εικόνες κατανοητές αλλά και ευχάριστες για ένα παιδί έτσι ώστε να διατηρείται η προσοχή του όσο το δυνατόν περισσότερο. Τοποθετήσαμε τις εικόνες σε ένα ντοσιέ και το παιδί είτε μόνο του είτε με τη δικιά μας βοήθεια το ξεφύλλιζε και κρίνονταν στο να ανταποκριθεί για το τι συμβαίνει στην καθεμιά.

2.4.1 Η λογική του πειράματος

Τοποθετήσαμε τις εικόνες με τα φραστικά ρήματα, ανακατεμένες ανά απολεξικοποιημένο ρήμα και αυτό για να μη θεωρεί το παιδί ως δεδομένη την ανταπόκριση με το ίδιο πάντα ρήμα. Επίσης παρεμβάλλαμε ανά 3 εικόνες μια παράσταση για να ξεκουράζεται το παιδί μιας και αυτές ήτανε πιο ευχάριστες για την ηλικία του και του έδιναν το ελεύθερο της περιγραφής.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι για να λάβουμε την απάντηση του παιδιού η ερώτηση *τι κάνει;* δεν χρησιμοποιήθηκε και η αποφυγή της ήτανε απαραίτητη καθώς το ρήμα κάτω προδιαθέτει κάποιον ως προς την απάντηση (π.χ *τι κάνει; Παίζει*). Αρκεστήκαμε στο *τι συμβαίνει, τι βλέπεις, τι γίνεται*. Θέλαμε τα αποτελέσματα που θα προέκυπταν να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στον αυθόρμητο λόγο χωρίς περιορισμούς.

2.4.2 Η χορήγηση της δοκιμασίας

Το πείραμα δεν είχε συγκεκριμένο χώρο πραγματοποίησης. Στα 2 παιδιά χορηγήθηκε σε μια άδεια αίθουσα-γραφείο του 2ου Νηπιαγωγείου Αγίας, ενώ στα υπόλοιπα 6 σπίτι τους. Το γεγονός αυτό πολλές φορές επέτρεπε την παρέμβαση εξωτερικών παραγόντων (γονείς-αδέρφια) αλλά με την πρόεπουσα κατανόηση αυτών μειώνονταν έως και εξαλείφονταν.

Με τα παιδιά δεν υπήρχε συγκεκριμένη θέση κατά τη διάρκεια χορήγησης της δοκιμασίας και αυτό γιατί το υλικό το επέτρεπε. Αφήναμε τα ίδια τα παιδιά να επιλέξουν τον

τόπο (γραφείο, καναπές ή και πάτωμα). Με τον τρόπο αυτόν τα ίδια αισθάνονταν άνετα και η χρήση γινόταν πιο εύκολη αφού ήτανε και χρονοβόρα για το κάθε παιδί.

Με σκοπό την εγκυρότητα του πειράματος, τα παιδιά θα έπρεπε να δουν και να ανταποκριθούν στις εικόνες 3 φορές.

Σε περίπτωση που το παιδί δίσταζε ή δεν μπορούσε να αποκριθεί σε κάποια εικόνα επαναλαμβάναμε τι βλέπεις, τι γίνεται, τι συμβαίνει ανάλογα και στη συνέχεια εάν εξακολουθούσε να διστάζει προχωρούσαμε παρακάτω.

2.5 Στόχοι πειράματος

Οι στόχοι της παρούσας μελέτης είναι:

- ✚ Να ελέγξουμε τη χρήση των ρημάτων σε σχέση με τις ηλικιακές ομάδες που ορίσαμε και πιο συγκεκριμένα τη χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων.
- ✚ Να ελέγξουμε τη συχνότητα εμφάνισης και χρήσης κάθε απολεξικοποιημένου ρήματος ηλικιακά και συνολικά.

3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στα αποτελέσματα της έρευνας. Πριν όμως παραθέσουμε τα αποτελέσματα, θεωρώ αναγκαίο να αναφερθούμε στον τρόπο αξιολόγησης της γλωσσικής ανάπτυξης των παιδιών που αποτέλεσαν το δείγμα και συγκεκριμένα στο δείκτη που είναι γνωστός ως Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (MME).

3.1 Μέσο μήκος εκφωνήματος κάθε παιδιού

Το Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (MME= mean length of utterance ή MLU) αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κριτήρια για τον προσδιορισμό του σταδίου ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται το παιδί και συγκεκριμένα της μορφοσυντακτικής του ανάπτυξης. Επίσης αποτελεί ασφαλές κριτήριο σύγκρισης της γλωσσικής ανάπτυξης διαφορετικών παιδιών, με διαφορετική ηλικία.

Έπειτα από πολλές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν, οι ερευνητές και για να λύσουν κύρια το πρόβλημα της αναντιστοιχίας μορφημάτων-εκφράσεων για τα παιδιά, κατέληξαν πως σε γλώσσες με πλούσια μορφολογία όπως η Ελληνική το MME θα υπολογίζεται εφόσον υπολογισθεί ο αριθμός των λέξεων που παράγει το παιδί σε κάθε του έκφραση. Έτσι το MME προκύπτει από τη διαίρεση του αθροίσματος των λέξεων με το άθροισμα των εκφράσεων που παρήγαγε κάθε παιδί.

Με βάση τα παραπάνω υπολογίστηκε στις 100 εκφράσεις αυθόρμητου λόγου όπου αυθόρμητος λόγος θεωρούνται οι 8 εικόνες παραστάσεων και το τμήμα του λόγου εκτός των 24 εικόνων με τα ρήματα, το MME των 8 παιδιών του δείγματος μας και προέκυψαν τα εξής:

Πίνακας 5: MME κάθε παιδιού

ΠΑΙΔΙ	ΗΛΙΚΙΑ	MME
ΦΩΤΕΙΝΗ	2,1 ετών	1,39
ΒΑΣΙΛΙΚΗ	2,2 ετών	1,3
ΑΓΓΕΛΟΣ	3,1 ετών	2,39
ΒΑΣΙΑ	3,2 ετών	2,25
ΝΑΝΣΥ	3,2 ετών	2,5
ΣΟΦΙΑ	4 ετών	2,67

ΑΓΓΕΛΟΣ	4,2 ετών	3,62
ΖΗΣΗΣ	4,2 ετών	4,04

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε πως όσο μεγαλύτερη είναι η ηλικία του κάθε παιδιού τόσο μεγαλύτερο είναι και το MME του. Αυτό συμβαίνει εάν εξετάσουμε τον παραπάνω πίνακα συγκριτικά με τις 3 ηλικιακές ομάδες που εξετάζουμε γιατί εντός των ομάδων οι αποκλίσεις είναι μικρές και όχι πάντα αυξανόμενες σε σχέση με τους μήνες της ηλικίας τους. Αυτό συμβαίνει καθώς παιδιά της ίδιας ηλικιακής ομάδας μπορεί να βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο ανάπτυξης (Brown 1973).

3.2 Αποδόσεις των παιδιών ανά ρήμα.

Αξίζει να αναφέρουμε πως:

- Ø Από τον Ζήση 4,2 ετών λείπει η τρίτη εκφορά λόγω ασθένειας του παιδιού για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Ø Επίσης όπου (-) σημαίνει πως δεν έχουμε ανταπόκριση από το παιδί.
- Ø Το φραστικό *kani etsi* στη συγκεκριμένη έρευνα το θεωρούμαι άσχετο ρήμα όταν δεν συνοδεύεται με κάποιο ουσιαστικό.

3.2.1 Το ρήμα πίνω

Εικόνα 1

Πίνακας 6: Εκφορές του ρήματος πίνω(παίρνω νερό/χυμό).

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	NANΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	ipie	pini	pini	-	pini	perni kati	pini
ΔΕΥΤΕΡΗ	nini	gup mesa glitsa	pini	pini	pini	pini	pini	pini
ΤΡΙΤΗ	nini	pokaladha	pini	pini	chimo	pini	perni kati	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα πίνω (παίρνω χυμό). Αρχικά διαπιστώνουμε πως σε κάποια παιδιά η εκφορά δεν είναι ίδια και στις τρεις χορηγήσεις. Στην περίπτωση που συμβαίνει αυτό μπορούμε να υποθέσουμε πως δεν έχει κατακτηθεί ακόμα ηλικιακά το συγκεκριμένο ρήμα.

Στην ηλικία των **2 ετών** 1 στις 5 εκφορές αντιστοιχεί σε ρήμα (Βασιλική 2,2 ετών= ipie) ποσοστό 20%. Οι υπόλοιπες 4 είναι, 3 ουσιαστικά (pokaladha, nini, nini) σε ποσοστό 60% χωρίς να αντιπροσωπεύει την έννοια της πράξης και 1 περίφραση (gup mesa glitsa) σε ποσοστό 20% γεγονός που μας δείχνει την έλλειψη λεξιλογίου του παιδιού.

Στην ηλικία των **3 ετών** 7/8 εκφορές αντιστοιχούν στο ρήμα rino σε ποσοστό 87,5%. Η 1 εκφορά αντιστοιχεί απλά σε ουσιαστικό (chimo) ποσοστό 12,5%. Δεν εντοπίζεται φραστικό ρήμα.

Στην ηλικία των **4 ετών** 6/8 εκφορές αντιστοιχούν στο ρήμα rino σε ποσοστό 75% και 2/8 στο φραστικό (perni kati) από το ίδιο παιδί σε ποσοστό 25%. Δεν εντοπίζεται κάποιο ουσιαστικό.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα πίνω :

Πίνακας 7

ΡΗΜΑ	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΠΕΡΙΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
14	2	4	1	21
66,66%	9,52%	19%	4,76%	100%

3.2.2. Το ρήμα χαίρομαι

Εικόνα 2

Στην ανάλυση του συγκεκριμένου ρήματος οι αρκετές εκφορές του ρήματος ‘γελάει’ αναλύονται ξεχωριστά και ταυτίζονται καθώς είναι ένα ρήμα παραπλήσιο εννοιολογικά με το ζητούμενο (χαίρομαι) με την μόνη διαφορά πως δεν είναι συναισθήματος.

Πίνακας 8: Εκφορές του ρήματος χαίρομαι (είμαι χαρούμενος/η)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	klei/jelai	daxtilidhja	toi	kani etsi	kani vofafiz	-	jelai
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	dada	jelai	daxtilidhja	jelai	-	kani eti	-	jelai
ΤΡΙΤΗ	mama	jelai	-	daxtilidhja	kani esi	kani eti	-	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα χαίρομαι (είμαι χαρούμενος/η).

Στην ηλικία των 2 ετών 3/5 εκφορές αντιστοιχούν σε ρήμα σε ποσοστό 60% όχι όμως στο ζητούμενο, χαίρομαι ή στο φραστικό του είμαι χαρούμενος/η αλλά στο ρήμα jelai παραπλήσιο εννοιολογικά όχι όμως συναισθήματος. Επίσης αξίζει να σημειώσουμε πως

αρχικά το παιδί Βασιλική 2,2 ετών λέει klei και αμέσως το διορθώνει και λέει jelai γεγονός που μας δείχνει πως η έννοια του συγκεκριμένου ρήματος έχει κατακτηθεί. Οι άλλες 2 εκφορές αντιστοιχούν σε ουσιαστικά και σε ποσοστό 40%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 7 εκφορές εκ των οποίων οι 3 είναι ουσιαστικά σε ποσοστό 42,8%, το ίδιο ουσιαστικό από δύο διαφορετικά παιδιά, ένα ουσιαστικό το οποίο δεν έχει καμία σχέση με το ζητούμενο ρήμα (daxtilidhja) γεγονός που μας προβλημάτισε για το κατά πόσο η εικόνα είναι σωστή για το συγκεκριμένο ρήμα. Μόλις 1 εκφορά αντιστοιχεί στο ρήμα jelai σε ποσοστό 14,28% και 3 σε άσχετο ρήμα(1 toi και 2 kani etsi) σε ποσοστό 42,8%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 5 εκφορές εκ των οποίων οι 2 αντιστοιχούν στο ρήμα jelai σε ποσοστό 40% και οι άλλες 3 σε φραστικό με το kano χωρίς όμως να συνοδεύεται από ουσιαστικό= άσχετο ρήμα σε ποσοστό 60%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα χαίρομαι:

Πίνακας 9

ΡΗΜΑ (jelai)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ
6	-	5	6	17
35,2%	0%	29,4%	35,2%	100%

3.2.3 Το ρήμα ψωνίζω

Εικόνα 3

Πίνακας 10: Εκφορές του ρήματος ψωνίζω (κάνω ψώνια)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	pire	puliso	pezune	pulai	peni	pari	dhini fruta
ΔΕΥΤΕΡΗ	-	-	vazun tsada	pezune	pulai	peni	perni	perni fruta
ΤΡΙΤΗ	mama	jaja	karota	peni	pulai	kani futa	psonisi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα ψωνίζω (κάνω ψώνια).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 3 εκφορές για το ρήμα ψωνίζω εκ των οποίων οι 2 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 66,6% και η 1 σε ρήμα (pire) όχι όμως το ζητούμενο σε ποσοστό 33,3%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Η 1 αντιστοιχεί σε ουσιαστικό σε ποσοστό 11,1% και οι άλλες 8 σε ρήματα άσχετα όμως από το ζητούμενο ή το φραστικό του:

Vazun tsada 1=11.1%

Puliso/pulai 4=44.4%

Peni 1=11.1%

Pezone 2=22.2%

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές:

1 το ζητούμενο ρήμα Psonisi 1=12.5%

Perni 5=62.5%

Dhini fruta 1=12.5%

1 φραστικό με το kano=kani futa το οποίο το αντιστοιχίζουμε στο kani psonia =12.5%

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα ψωνίζω:

Πίνακας 11

ΡΗΜΑ	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ
1	1	3	15	20
5%	5%	15%	75%	100%

3.2.4 Το ρήμα καθαρίζω

Εικόνα 4

Στην ανάλυση του συγκεκριμένου ρήματος οι αρκετές εκφορές του ρήματος ‘σκουπίζει’ αναλύονται ξεχωριστά και ταυτίζονται καθώς είναι ένα ρήμα παραπλήσιο εννοιολογικά με το ζητούμενο καθαρίζει.

Πίνακας 12: Εκφορές του ρήματος **καθαρίζω (βγάζω βρωμιά)**

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	luluja	zaja	vghazi vromika	kani majire- vi	fchani	fcha- xni	skupi	kathari- zi
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	papa	-	vgazi ta skatulaca	skupi- zi	fchani	majire- vi	skupi	kathari- zi
ΤΡΙΤΗ	izi	mam	-	skupizi	kathari- zi	kani	skoupi- zi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα καθαρίζω(βγάζω βρωμιά).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 5 εκφορές εκ των οποίων οι 4 είναι ουσιαστικά σε ποσοστό 80% και 1 το ζητούμενο ρήμα (izi=katharizi) σε ποσοστό 20%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 8 εκφορές. Από αυτές η 1 αντιστοιχεί στο ζητούμενο ρήμα katharizi σε ποσοστό 12,5%, οι 2 στο φραστικό(vghazi vromika και vghazi ta skatulaca) σε ποσοστό 25%, οι 2 στο ρήμα fchaxni σε ποσοστό 25% και 1 σε απολεξικοποιημένο αλλά με λανθασμένη έννοια kani majireni σε ποσοστό 12,5%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές για το ρήμα καθαρίζω. Από αυτές οι 2 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα katharizi σε ποσοστό 25%, οι 1 στο ρήμα fchaxni σε ποσοστό 12,5%, η 1 στο ρήμα majireni σε ποσοστό 12,5%, η 1 στο ρήμα kano σε ποσοστό 12,5% και οι 3 ρήμα skupizi σε ποσοστό 37,5%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα καθαρίζω:

Πίνακας 13

ΡΗΜΑ(katharizi,skupizi)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΑΠΟΛΕΞΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ	ΣΥΝΟΛΟ
9	2	4	5	1	21
23,8%	9,5%	19%	23.8%	4,76%	100%

3.2.5 Το ρήμα ποτίζω

Εικόνα 5

Πίνακας 14: Εκφορές του ρήματος ποτίζω (βάζω νερό)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	luluja	nero	potizun	pleni	potizi	fchaxni	potizi	potizi
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	-	neo	vrechi	potizun	potizi	fchaxni	potizi	potizi
ΤΡΙΤΗ	bitsi bitsi ine	neo	-	potizun	potizi	fotizi	potizi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα ποτίζω(βάζω νερό).

Στην ηλικία των **2 ετών** καμία από τις 5 εκφορές δεν αντιστοιχεί σε ρήμα, 4/5 εκφορές αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 80% και 1/5 εκφορές σε έκφραση (bitsi bisi ine=plitsi plitsi) σε ποσοστό 20%

Στην ηλικία των **3 ετών** 6/8 εκφορές των παιδιών αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα potizi σε ποσοστό 75% , οι υπόλοιπες 2 εκφορές αντιστοιχούν σε ρήματα όχι όμως στο ζητούμενο 1/8 στο ρήμα vrechi σε ποσοστό 12,5% και 1/8 στο ρήμα pleni σε ποσοστό 12,5%. Βλέπουμε εδώ πως και τα δύο ρήματα είναι σχετικά με το νερό.

Στην ηλικία των **4 ετών** 6/8 εκφορές των παιδιών αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα ποτίζι σε ποσοστό 75%, ενώ 2/8 σε άσχετο ρήμα fchaxni σε ποσοστό 25%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα ποτίζω:

Πίνακας 15

ΡΗΜΑ(ποτίζει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
12	0	4	4	1	21
57,1%	0%	19%	19%	4%	100%

3.2.6 Το ρήμα θυμώνω

Εικόνα 6

Πίνακας 16: Εκφορές του ρήματος θυμώνω (είμαι θυμωμένος).

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	babas	klei	stotose	kani etsi	ine lipime- nos	kani muta	thimo- se	maloni
ΔΕΥΤΕΡΗ	babas	-	-	ine imenos	ine lipime- nos	kani o babas	thimo- se	maloni
ΤΡΙΤΗ	babas	kalos	-	ine thimome- nos	ine thimome- nos	kani eti	thimose	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα θυμώνω (είμαι θυμωμένος).

Στην ηλικία των **2 ετών** 4/5 εκφορές αντιστοιχούν σε ουσιαστικά, σε ποσοστό 80% και 1/5 σε ρήμα(klei) όχι όμως στο ζητούμενο σε ποσοστό 20%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 7 εκφορές εκ των οποίων οι 3/7, σε ποσοστό 42,8% αντιστοιχούν σε φραστικό ρήμα(ime thimomenos).Οι 2/7 εκφορές, σε ποσοστό 28,5% αντιστοιχούν σε άσχετο ρήμα και οι υπόλοιπες 2/7 εκφορές αντιστοιχούν σε φραστικό ρήμα(ime lipimenos) όχι όμως στο ζητούμενο, σε ποσοστό 28,5%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές για το ρήμα θυμώνω. Οι 3/8 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα (thimose) σε ποσοστό 37,5%, 1/8 αντιστοιχεί σε έκφραση (kani muta) σε ποσοστό 12,5% και οι υπόλοιπες 4 σε άσχετο ρήμα (2=maloni,2=kani) συνολικά σε ποσοστό 50%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα θυμώνω:

Πίνακας 17

ΡΗΜΑ(θυμώνω)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΑΛΛΟ ΑΠΟΛΕΞΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ	ΣΥΝΟΛΟ
3	3	4	7	1	2	20
15%	15%	20%	35%	5%	10%	100%

3.2.7 Το ρήμα κουράζομαι

Εικόνα 7

Πίνακας 18: Εκφορές του ρήματος **κουράζομαι**(είμαι κουρασμένος).

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	kani	klei	jelai	kani etsi	echi pileto	kani eti	cirios	echi ponokefa- lo
ΔΕΥΤΕΡΗ	ine	klei	jelai	kani etsi	echi pileto	babas	Thimose	citai kapos
ΤΡΙΤΗ	babas	klei	-	kani etsi	ine kulasme- nos	babas	thimose	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα κουράζομαι (είμαι κουρασμένος).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 6 εκφορές που αντιστοιχούν στην συγκεκριμένη εικόνα.1/6 αντιστοιχεί σε ουσιαστικό σε ποσοστό 16,6% και οι υπόλοιπες 5/6 αντιστοιχούν σε ρήμα όχι όμως στο ζητούμενο σε ποσοστό 83,3% (3/6 klei=50%,1/6 kani=25%,1/6 ine=25%)

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 8 εκφορές,1/8 εκφορές αντιστοιχεί σε φραστικό ρήμα (ine kulasmenos) σε ποσοστό 12,5%, 2/8 εκφορές αντιστοιχούν σε έκφραση (echi pileto) σε ποσοστό 25%, οι υπόλοιπες 5/8 εκφορές αντιστοιχούν σε άσχετο ρήμα σε ποσοστό 62,5% (3/8 kani=37.5%, 2/8 jelai=25%)

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές εκ των οποίων οι 3/8 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστά 37,5%, η 1/8 σε έκφραση σε ποσοστό 12,5%(echi ronokefalo) και οι υπόλοιπες 4/8 σε άσχετα ρήματα από το ζητούμενο σε ποσοστό 50% (2 thimose=25%, 1 kani=12.5%, 1 citai=12.5%)

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα κουράζομαι:

Πίνακας 19

ΡΗΜΑ(κουράζομαι)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
0	1	4	14	3	22
0%	4%	18%	63,6%	15%	100%

3.2.8 Το ρήμα πονώ

Εικόνα 8

Πίνακας 20: Εκφορές του ρήματος πονώ (έχω πόνο)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	mama	klei	fisai	kani etsi	klini ta matia tu	kani eti	klei	-
ΔΕΥΤΕΡΗ	mama	klei	-	kani etsi	echi to chili tu	kani etsi	pleni	-
ΤΡΙΤΗ	mama	-	-	ponai	echi komena	mama	klei	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα πονώ (έχω πόνο).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 5 εκφορές οι οποίες αντιστοιχούν στην εικόνα. Οι 3/5 εκφορές αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 60%, οι υπόλοιπες 2/5 εκφορές αντιστοιχούν σε ρήμα όχι όμως στο ζητούμενο σε ποσοστό 40% (2 klei=40%).

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 7 εκφορές. Από αυτές η 1/7 αντιστοιχεί στο ζητούμενο ρήμα (ponai) σε ποσοστό 14,2%, οι υπόλοιπες 6/7 εκφορές αντιστοιχούν σε

ρήματα όχι όμως στο ζητούμενο σε ποσοστό 85,7% (1 fisai=14.2%, 2 kani=28.5%, 2 echi=28.5%, 1 klini= 14.2%).

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 6 εκφορές. Από αυτές 1/6 αντιστοιχεί σε ουσιαστικό σε ποσοστό 16,6% και οι υπόλοιπες 5/6 σε άσχετο ρήμα σε ποσοστό 83,3% (2 klei=33.3%, 1 pleni=16.6%, 2 kani=33.3%)

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα πονώ:

Πίνακας 21

ΡΗΜΑ(πονώ)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
1	0	4	13	0	18
5,5%	0%	22,2%	62,2%	0%	100%

3.2.9 Το ρήμα ταΐζω

Εικόνα 9

Πίνακας 22:Εκφορές του ρήματος ταΐζω (δίνω φαΐ /τροφή)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	kunelaci	mam	toi	taizi	taizi	toi	dhini tetia	taizi
ΔΕΥΤΕΡΗ	kunelaci	mam	laxanika	taizi	taizi	toi	dhini na fai	taizi
ΤΡΙΤΗ	ine	kocino	dhini laxanika	taizi	xotaja	toi	dhini na fai	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα ταΐζω (δίνω τροφή).

Στην ηλικία των 2 ετών έχουμε 6 εκφορές εκ των οποίων οι 5/6 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 83,3 %, 1/6 εκφορές αντιστοιχεί σε ρήμα όχι όμως στο ζητούμενο (1 ine=16.6%).

Στην ηλικία των 3 ετών έχουμε 9 εκφορές. Οι 5/9 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα taizi σε ποσοστό 55,5%, οι 2/9 εκφορές αντιστοιχούν σε ουσιαστικό σε ποσοστό 22,2%, η 1/9 σε άσχετο ρήμα (1 toi=11.1%) και η 1/9 σε φραστικό (1 dhini laxanika=11.1%- το θεωρούμε ως ταΐζει).

Στην ηλικία των 4 ετών έχουμε 8 εκφορές που αντιστοιχούν στην εικόνα μας. Οι 2/8 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα, taizi , σε ποσοστό 25%, οι 3/8 σε άσχετο ρήμα (3 toi= 37.5%), και οι υπόλοιπες 3/8 σε φραστικό (2 dhini na fai=25%, 1 dhini tetia=12.5%) συνολικά σε ποσοστό 37,5%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα ταΐζω :

Πίνακας 23

ΡΗΜΑ(ταΐζει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
7	4	7	5	0	23
30,4%	17,3%	30,4%	21,7% %	0%	100%

3.2.10 Το ρήμα βάφω

Εικόνα 10

Πίνακας 24: Εκφορές του ρήματος **βάφω** (βάζω χρώμα)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	mama	kocino	vafi	vafi	vafi	jaja	vafi	vafi
ΔΕΥΤΕΡΗ	mama	-	-	vafi	vapsi	vafi	vafi	-
ΤΡΙΤΗ	-	kocino	-	vafi	vafi	kani eti	vafi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα βάφω (βάζω χρώμα).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 4 εκφορές, και οι 4 εκφορές αντιστοιχούν σε ουσιαστικά 4/4 σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 7 εκφορές , και οι 7 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα 7/7 σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **4 ετών** 7 εκφορές των παιδιών αντιστοιχούν στην εικόνα μας. Οι 5/7 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα, vafi , σε ποσοστό 71,4% και οι άλλες η 1/7 σε ουσιαστικό σε ποσοστό 14,2% και η άλλη 1/7 σε άσχετο ρήμα, kani, σε ποσοστό 14,2%.

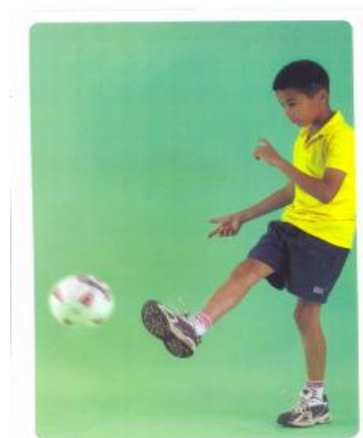
Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα βάφω :

Πίνακας 25

ΡΗΜΑ(βάφαι)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
12	0	5	1	0	18
66,6%	0%	27,7%	5,5%	0%	100%

3.2.11 Το ρήμα κλοτσάω

Εικόνα 11

Στην ανάλυση του συγκεκριμένου ρήματος θα δούμε πολλές εκφορές των παιδιών να αντιστοιχούν στο ρήμα pezi και καμία στο ρήμα klotsai αλλά ούτε και στο φραστικό του. Δεν το ταυτίζουμε με το ζητούμενο όμως με το ζητούμενο ρήμα όπως έχουμε ήδη κάνει με το ρήμα καθαρίζει= σκουπίζει καθώς εννοιολογικά απέχουν.

Πίνακας 26: Εκφορές του ρήματος κλοτσάω (δίνω κλοτσιά)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	gol	pezi	pezi	pezi	Fcha- xni	pezune	pezi
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	molaci	-	pezi	pezi	pezi	pezi	pezune	pezi
ΤΡΙΤΗ	bablos	gol	pezun	bala	pezi	vjeni	pezune	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα κλοτσάω (δίνω κλοτσιά).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 4 εκφορές, 4/4 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές εκ των οποίων οι 8/9 αντιστοιχούν στο ρήμα pezi σε ποσοστό 88,8% και 1/9 σε ουσιαστικό σε ποσοστό 11,1%.

Στην ηλικία των **4 ετών** 8 εκφορές αντιστοιχούν στην εικόνα μας. Από αυτές 6/8 αντιστοιχούν στο ρήμα pezi σε ποσοστό 72%, 1/8 σε άσχετο επίσης ρήμα (fchaxni) σε ποσοστό 12,5% καθώς και η άλλη 1/8 στο ρήμα (vjeni-άσχετο ρήμα) σε ποσοστό 12,5%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα βάφω :

Πίνακας 27

ΡΗΜΑ(κλωτσάει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
0	0	5	16	0	21
0%	0%	23,8%	76,1%	0%	100%

3.2.12 Το ρήμα κλαίω

Εικόνα 12

Πίνακας 28:Εκφορές του ρήματος κλαίω(**βάζω τα κλάματα**)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	klei	klei	-	klei	klei	klei	klei
ΔΕΥΤΕΡΗ	jelai	klei	klei	klei	klei	klei	klei	klei
ΤΡΙΤΗ	molaci	klei	klei	klei	klei	klei	klei	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα κλαίω (βάζω τα κλάματα).Οι εκφορές όλων των παιδιών είναι ίδιες και για τις 3 φορές εκτός από της Φωτεινής 2,1 ετών του μικρότερου παιδιού όπου εντοπίζεται 1 αντίθετο ρήμα και 1 ουσιαστικό. Επίσης δεν εντοπίζεται φραστικό ρήμα.

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 5 εκφορές εκ των οποίων οι 3/5 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 60%, η 1/5 σε ρήμα με αντίθετη έννοια jelai σε ποσοστό 20% και η 1/5 σε ουσιαστικό σε ποσοστό 20%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 7 εκφορές για τη συγκεκριμένη εικόνα, 7/7 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **4 ετών** 7 εκφορές αντιστοιχούν επίσης στην εικόνα μας ,7/7 αντιστοιχούν και στο ζητούμενο μας ρήμα klei σε ποσοστό 100%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα κλαίω :

Πίνακας 29

ΡΗΜΑ(κλίσει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ/ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
17	0	1	1	0	19
89,4%	0%	5,1%	5,2%	0%	100%

3.2.13 Το ρήμα ανεβαίνω

Εικόνα 13

Πίνακας 30:Εκφορές του ρήματος **ανεβαίνω** (πάω πάνω)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	ilos	mama	kani	ftas	anevi	pari	aneveni	aneveni
ΔΕΥΤΕΡΗ	nini	baoni	anevenun	piasi	aneveni	piasi	anevice	aneveni
ΤΡΙΤΗ	-	baoni	anevenun	-	piasi	aneveni	ftasi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα ανεβαίνω (πάω πάνω).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 5 εκφορές και οι 5 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 8 εκφορές. Από αυτές οι 4/8 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 50%, οι υπόλοιπες 5 σε άσχετα ρήματα σε ποσοστό συνολικά 50%.Πιο συγκεκριμένα (2 piasi=25%, 1kani=12.5%, 1 ftas=12.5%).

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές .Από αυτές 5/8 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 62,5% και οι υπόλοιπες 3/8 σε άσχετα ρήματα. Συγκεκριμένα (1 pari= 12.5%, 1 piasi=12.5%, 1 ftasi=12.5%) συνολικά σε ποσοστό 37,5.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα ανεβαίνω :

Πίνακας 31

ΡΗΜΑ(ανεβαίνει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
9	0	5	7	0	21
42,8%	0%	23,8%	33,3%	0%	100%

3.2.14 Το ρήμα τρώω

Εικόνα 14

Πίνακας 32: Εκφορές του ρήματος τρώω (παίρνω φαγητό)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡ- ΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	NANZY 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	bablos	banana	toi	toi	toi	toi	troi	troi
ΔΕΥΤΕΡΗ	toi	mam	toi	toi	toi	toi	troi	troi
ΤΡΙΤΗ	toi	baana	toi	toi	echi banana	toi	troi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα τρώω (παίρνω φαγητό). Καμία δεν αντιστοιχεί σε φραστικό ρήμα.

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 6 εκφορές. Από αυτές 4/6 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 66,6% και οι 2/6 στο ζητούμενο ρήμα troi σε ποσοστό 3,3%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Από αυτές 8/9 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα troi και 1/9 σε άσχετο ρήμα echi banana σε ποσοστό 11,1%. (Το συγκεκριμένο ίσως μπορεί να θεωρηθεί και απολεξικοποιημένο στο τρώω).

Στην ηλικία των **4 ετών** 8/8 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 100%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα τρώω :

Πίνακας 33

ΡΗΜΑ(τρώει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
18	0	4	1	0	23
78,2%	0%	17,3%	4%	0%	100%

3.2.15 Το ρήμα γελάω

Εικόνα 15

Πίνακας 34:Εκφορές του ρήματος γελάω (βάζω τα γέλια)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	NANΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	jelai	klei	jelai	jelai	jelai	xamojelai	jelai	jelai
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	cei	klei	jelai	-	jelai	xamojelai	jelai	jelai
ΤΡΙΤΗ	-	klei	jelai	xamojelai	jelai	xamojelai	jelai	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα γελάω(βάζω τα γέλια).Στην ανάλυση του παραπάνω ρήματος το xamojelai το ταυτίζουμε με το jelai καθώς εννοιολογικά δεν απέχουν Καμία εκφορά δεν αντιστοιχεί σε φραστικό ρήμα.

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 5 εκφορές. Από αυτές 4/5 αντιστοιχούν σε ρήμα με αντίθετη έννοια klei σε ποσοστό 80% ενώ 1/5 στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 20%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 5 εκφορές για την συγκεκριμένη εικόνα εκ των οποίων 4/5 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα jelai σε ποσοστό 80% ενώ 1/5 σε ρήμα με αντίθετη έννοια klei σε ποσοστό 20%.

Στην ηλικία των **4 ετών** 8/8 εκφορές αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 100%.

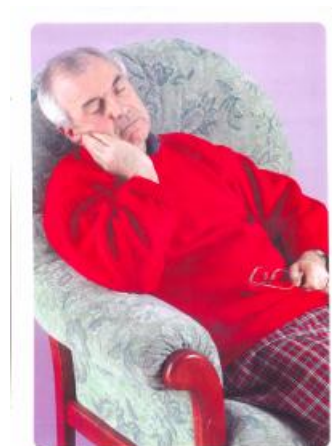
Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα γελάω:

Πίνακας 35

ΡΗΜΑ(γελάει)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ/ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
17	0	0	4	0	21
80,9%	0%	0%	19%	0%	100%

3.2.16 Το ρήμα κοιμάμαι

Εικόνα 16

Πίνακας 36: Εκφορές του ρήματος **κοιμάμαι** (κάνω νάνι/ ύπνο)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	babas	klei	pini	cimate	cimate	cimate	cimate	cimate
ΔΕΥΤΕΡΗ	babas	klei	pini	cimate	cimate	cimate	cimate	cimate
ΤΡΙΤΗ	kani nani	klei	kathete	cimate	cimate	cimate	cimate	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα κοιμάμαι (κάνω νάνι/ύπνο).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 6 εκφορές. Από αυτές 1/6 αντιστοιχεί στο φραστικό kani nani σε ποσοστό 16,6 %, 2/6 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 33,3% και 3/6 σε άσχετο ρήμα ,klei, σε ποσοστό 50%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Από αυτές 6/9 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα cimate σε ποσοστό 66,6% και οι υπόλοιπες 3/9 σε άσχετα ρήματα σε ποσοστό 33,3%. Συγκεκριμένα (1 kathete=11.1%, 2 pini= 22.2%)

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές όπου και οι 8 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα cimate, σε ποσοστό 100%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα κοιμάμαι:

Πίνακας 37

ΡΗΜΑ(κοιμάμαι)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
14	1	2	6	0	23
60,8%	4,3%	8,6%	26%	0%	100%

3.2.17 Το ρήμα αγκαλιάζω

Εικόνα 17

Πίνακας 38: Εκφορές του ρήματος αγκαλιάζω (παίρνω αγκαλιά)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	molaci	kalos	pezun	pe- rnun agali	galia	agaliatu- ne	agalia- zi	agaliazo- de
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	molaci	-	agaliazo- de	perni agalia	agalia- zi	agaliazi	agalia- zi	perni agalia
ΤΡΙΤΗ	molaci	agalitsa	agalia	agalia- zi	agalia- zi	agaliazi	agaliazi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα αγκαλιάζω (παίρνω αγκαλιά).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 5 εκφορές εκ των οποίων και οι 5 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Από αυτές 2/9 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 22,2%, 1/9 σε άσχετο ρήμα pezun, σε ποσοστό 11,1%, 4/9 στο ζητούμενο ρήμα agaliazi σε ποσοστό 44,4% και 2/9 στο φραστικό perni agalia σε ποσοστό 22,2%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές εκ των οποίων 7/8 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα *agaliazı*, σε ποσοστό 87,5% και η 1/8 στο φραστικό *perni agalia*, σε ποσοστό 12,5%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα *αγκαλιάζω*:

Πίνακας 39

ΡΗΜΑ(αγκαλιάζω)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
11	3	7	1	0	22
50%	13,6%	31,8%	4%	0%	100%

3.2.18 Το ρήμα ζωγραφίζω

Εικόνα 18

Πίνακας 40: Εκφορές του ρήματος ζωγραφίζω (κάνω ζωγραφιά)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	molaci	vafi	vafode	xoma- tizi	zorafizi	novafi- zi	zoghrafi- zi	kurasti- ce
ΔΕΥΤΕΡΗ	molaci	-	pezi	-	zolafizi	novafi- zi	zoghrafi- zi	-
ΤΡΙΤΗ	-	pezaci	zoghrafi- zun	zoafi- zi	zogha- fiz	-	zoghrafi- zi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα ζωγραφίζω (κάνω ζωγραφιά). Για την επεξεργασία του συγκεκριμένου ρήματος τα ρήματα βάφει, χρωματίζει και ζωγραφίζει ταυτίζονται εννοιολογικά.

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 4 εκφορές. Από αυτές 3/4 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 75% και 1/4 στο ρήμα vafi σε ποσοστό 25%.

Στην ηλικία των **3 ετών** 8 εκφορές αντιστοιχούν στην εικόνα μας. Από αυτές 7/8 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα (5 zoghafizi, 1 xomatizi, 1 vafode) σε ποσοστό 87,5% και 1/8 σε άσχετο ρήμα pezi σε ποσοστό 12,5%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 6 εκφορές, από αυτές 5/6 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα, zoghrafizi, σε ποσοστό 83,3% και 1/6 σε άσχετο ρήμα kurastice σε ποσοστό 16,6%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα ζωγραφίζω:

Πίνακας 41

ΡΗΜΑ(ζωγραφίζω)και συνώνυμα	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
13	0	7	2	0	18
72,2%	0%	31,8%	11,1%	0%	100%

3.2.19 Το ρήμα μαγειρεύω

Εικόνα 19

Πίνακας 42: Εκφορές του ρήματος μαγειρεύω (κάνω φαγητό)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	mama	mam	majire- vun	majirevi	majilevi	majirevi	majirevi	majirevi
ΔΕΥΤΕ- ΡΗ	mama	-	majire- vun	majirevi	jilevi	majirevi	majirevi	-
ΤΡΙΤΗ	-	patates	majire- vi	majirevi	majilevi	majirevi	majirevi	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα μαγειρεύω (κάνω φαγητό).

Στην ηλικία των 2 ετών έχουμε 4 εκφορές και οι 4, 4/4 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των 3 ετών έχουμε 9 εκφορές.9/9 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα majirevi σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των 4 ετών έχουμε 7 εκφορές εκ των οποίων και οι 7 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 100%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα μαγειρεύω:

Πίνακας 43

ΡΗΜΑ(μαγειρεύω)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
16	0	4	0	0	20
80%	0%	20%	0%	0%	100%

3.2.20 Το ρήμα κολυμπώ

Εικόνα 20

Πίνακας 44: Εκφορές του ρήματος κολυμπώ (κάνω μπάνιο)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	pitsi pisi	bano	koliban	kanune banio	kolibane	kani banio	kanun banio	kani banio
ΔΕΥΤΕΡΗ	pitsi pisi	-	koliban	kanune banio	kani banio	kanun banio	kanun banio	-
ΤΡΙΤΗ	pitsi pisi	bano	kanun banio	kanun banio	kolibane	kanun banio	kanun banio	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα κολυμπώ (κάνω μπάνιο).

Στην ηλικία των 2 ετών έχουμε 5 εκφορές εκ των οποίων οι 2 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά 2/5 σε ποσοστό 40% και οι υπόλοιπες 3/5 σε εκφράσεις (pitsi pisi).

Στην ηλικία των 3 ετών έχουμε 9 εκφορές εκ των οποίων 4/9 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα koliban σε ποσοστό 44,4% και οι 5/9 στο φραστικό kanun banio σε ποσοστό 55,5%.

Στην ηλικία των 4 ετών έχουμε 7 εκφορές εκ των οποίων και οι 7, 7/7 αντιστοιχούν στο φραστικό kanun banio σε ποσοστό 100%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα κολυμπώ:

Πίνακας 45

ΡΗΜΑ(κολυμπώ)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
4	12	2	0	3	21
19%	57,1%	9,5%	0%	14,2%	100%

3.2.21 Το ρήμα στέκομαι

Εικόνα 21

Πίνακας 46: Εκφορές του ρήματος **στεκομαι** (είμαι όρθιος)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕ- ΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	molaci	koitsaci	vazun podhja	aneveni	aneveni	aneveni	anevice	ine arano
ΔΕΥΤΕΡΗ	-	-	vazun podhja	anevice	aneveni	aneveni	anevice	
ΤΡΙΤΗ	-	-	vazun podhja	anevice	pai	aneveni	anevice	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα στέκομαι (είμαι όρθιος). Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε πως τα παιδιά δυσκολεύονται να αποδώσουν το συγκεκριμένο ρήμα είτε ως ρήμα είτε ως φραστικό. Ταυτίζουν το ρήμα στέκομαι με το ανεβαίνω. Επίσης στη εκφορά του Ζήση 4,2 ετών έχουμε απόδοση της εικόνας με το φραστικό ine arano όπου ταυτίζεται με το φραστικό ime orthios.

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 2 εκφορές, 2/2 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Από αυτές 3/9 αντιστοιχούν σε διαφορετικό φραστικό vazun podhja σε ποσοστό 33,3%, 5/9 αντιστοιχούν σε άσχετο ρήμα,

aneveni, σε ποσοστό 55,5% και 1/9 στο άσχετο ρήμα, ραί, σε ποσοστό 11,1%.Συνολικά τα άσχετα ρήματα αντιστοιχούν σε ποσοστό 66,6%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 7 εκφορές. Από αυτές 6/7 αντιστοιχούν στο ρήμα aneveni , σε ποσοστό 85,7% και 1/7 στο ρήμα ραί, σε ποσοστό 14,2%.Συνολικά οι εκφορές των παιδιών σε αυτή την ηλικία αντιστοιχούν σε ποσοστό 100% σε άσχετα ρήματα.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα κολυμπώ:

Πίνακας 47

ΡΗΜΑ(στέκομαι)	ΑΛΛΟ ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
0	3	2	13	0	18
0%	16,8%	11,1%	72,2%	0%	100%

3.2.22 Το ρήμα περπατάω

Εικόνα 22

Πίνακας 48:Εκφορές του ρήματος περπατάω (πάω με τα πόδια)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	-	-	-	peratai	peratai	rai	peratai
ΔΕΥΤΕΡΗ	ine	-	beba	-	peratai	peratai	rai	-
ΤΡΙΤΗ	-	-	eli	kani	peratai	peratai	rai	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα περπατάω (πάω με τα πόδια).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 1 εκφορά η οποία αντιστοιχεί σε άσχετο ρήμα ine, σε ποσοστό 100%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 6 εκφορές. Από αυτές 2/6 αντιστοιχούν σε ουσιαστικά σε ποσοστό 33,3%, 3/6 στο ζητούμενο ρήμα, peratai, σε ποσοστό 50% και 1/6 σε άσχετο ρήμα, kani, σε ποσοστό 16,6%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 7 εκφορές. Από αυτές 4/7 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα, peratai, σε ποσοστό 57,1% και 3/7ν αντιστοιχούν σε άσχετο ρήμα, rai, σε ποσοστό 42,8%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα περπατώ:

Πίνακας 49

ΡΗΜΑ(περπατώ)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
7	0	2	5	0	14
50%	0%	14,2%	35,7%	0%	100%

3.2.23 Το ρήμα φιλώ

Εικόνα 23

Πίνακας 50: Εκφορές του ρήματος φιλώ (δίνω φιλή)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	fiai	pani ta papoutsia	filai	filai	dhini fili	edhose filaci	kani filaci
ΔΕΥΤΕΡΗ	molaci	-	filai	filai	filai	dhini fili	dhose filaci	kani filaci
ΤΡΙΤΗ	exo molaci	-	filai	filai	filai	filai	edhose filaci	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα φιλάω (δίνω φιλή). Διαπιστώνουμε από τα παραπάνω ότι εμφανίζεται και ένα διαφορετικό απολεξικοποιημένο για το φιλάω εκτός από το δίνω το κάνω (Ζήσης 4,2 ετών 2 φορές kani filaci).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 3 εκφορές. Από αυτές 1/3 αντιστοιχεί σε ουσιαστικό σε ποσοστό 33,3%, 1/3 στο ζητούμενο ρήμα fiai, σε ποσοστό 33,3% και 1/3 σε φράση exo molaci, σε ποσοστό 33,3%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Από αυτές 8/9 αντιστοιχούν στο ζητούμενο ρήμα σε ποσοστό 88,8% και 1/9 σε φράση pani ta paputsia σε ποσοστό 11,1%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές, 5/8 αντιστοιχούν στο φραστικό dhini filaci σε ποσοστό 62,5%, 2/8 σε διαφορετικό φραστικό kani filaci σε ποσοστό 25% και 1/8 στο ζητούμενο ρήμα filai σε ποσοστό 12,5%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα φιλάω:

Πίνακας 51

ΡΗΜΑ(φιλάω)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΛΛΟ ΦΡΑΣΤΙΚΟ	ΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
10	5	1	2	2	20
50%	25%	5%	10%	10%	100%

3.2.24 Το ρήμα τηλεφωνώ

Εικόνα 24

Πίνακας 52: Εκφορές του ρήματος **τηλεφωνώ** (παίρνω τηλέφωνο)

ΠΑΙΔΙΑ→ ΕΚΦΟ- ΡΕΣ ↓	ΦΩΤΕΙ- ΝΗ 2,1ετών	ΒΑΣΙΛΙ- ΚΗ 2,2 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 3,1 ετών	ΒΑΣΙΑ 3,2 ετών	ΝΑΝΣΥ 3,2 ετών	ΣΟΦΙΑ 4 ετών	ΑΓΓΕΛΟΣ 4,2 ετών	ΖΗΣΗΣ 4,2 ετών
ΠΡΩΤΗ	-	iefono	milane	katai to tilefono	perni tilefono	milai sto tilefono	milai	milai
ΔΕΥΤΕΡΗ	-	-	milai	milai sto tilefono	perni tilefono	milai	pire tilefono	milai
ΤΡΙΤΗ	ine adonis	iefono	perni tilefono	milai sto tilefono	tilefono	milai sto tilefono	milai	

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε τις εκφορές των παιδιών για το ρήμα **τηλεφωνώ** (παίρνω τηλέφωνο).

Στην ηλικία των **2 ετών** έχουμε 3 εκφορές, 2/3 αντιστοιχούν σε ουσιαστικό σε ποσοστό 66,6% και 1/3 σε άσχετο ρήμα *ine*, σε ποσοστό 33,3%.

Στην ηλικία των **3 ετών** έχουμε 9 εκφορές. Από αυτές 1/9 αντιστοιχεί σε ουσιαστικό σε ποσοστό 11,1%, 3/9 στο φραστικό *perni tilefono*, σε ποσοστό 33,3% και 5/9 σε άσχετα ρήματα. Συγκεκριμένα (4 *milai*=44.4% και 1 *katai*= 11.1%) συνολικά σε ποσοστό 55,5%.

Στην ηλικία των **4 ετών** έχουμε 8 εκφορές εκ των οποίων 7/8 αντιστοιχούν σε άσχετο ρήμα *milai* σε ποσοστό 87,5% και 1/8 στο φραστικό *pire telefono* σε ποσοστό 12,5%.

Συνολικά έχουμε τις παρακάτω εκφορές εκφρασμένες και σε ποσοστά για το ρήμα τηλεφωνώ:

Πίνακας 53

ΡΗΜΑ(τηλεφωνώ)	ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ	ΕΚΦΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
0	4	3	13	0	20
0%	20%	15%	65%	0%	100%

3.3 Συνοπτικός πίνακας εκφορών και αποδόσεων και στις 3 ηλικίες

1=Ουσιαστικό

2=Ρήμα

3=Άσχετο ρήμα

4=Φραστικό ρήμα

5=Άλλο φραστικό

6=Έκφραση

7=Αντίθετο ρήμα

8=Απολεξικοποιημένο + ρήμα

9=Σύνολο

Πίνακας 54:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ΠΙΝΩ	4	14		2		1			21
ΧΑΙΡΟΜΑΙ	5	6	6						17
ΨΩΝΙΖΩ	3	1	15	1					20
ΚΑΘΑΡΙΖΩ	4	9	5	2				1	21
ΠΟΤΙΖΩ	4	12	14			1			21
ΘΥΜΩΝΩ	4	3	7	3	2	1			20
ΚΟΥΡΑΖΟΜΑΙ	4		14	1		3			22
ΠΟΝΩ	4	1	13						18
ΤΑΪΖΩ	7	7	5	4					23
ΒΑΦΩ	5	12	1						18
ΚΛΟΤΣΑΩ	5		16						21
ΚΛΑΙΩ	1	17					1		19
ΑΝΕΒΑΙΝΩ	5	9	7						21
ΤΡΩΩ	4	18	1						23
ΓΕΛΩ		17					4		21
ΚΟΙΜΑΜΑΙ	2	14	6	1					23
ΑΓΚΑΛΙΑΖΩ	7	11	1	3					22
ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ	3	13	2						18
ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ	4	16							20

ΚΟΛΥΜΠΩ	2	4		12		3			21
ΣΤΕΚΟΜΑΙ	2		13		3				18
ΠΕΡΠΑΤΩ	2	7	5						14
ΦΙΛΩ	1	10	2	5	2				20
ΤΗΛΕΦΩΝΩ	3		13	4					20
ΣΥΝΟΛΟ	85	201	136	38	7	9	5	1	482
ΠΟΣΟΣΤΑ	17,63%	41,7%	28,22%	7,89%	1,45%	1,87%	1,03%	0,2%	100%

3.3.1 Πίνακας ανάλυσης αποτελεσμάτων στην ηλικία των 2 ετών

1=Ουσιαστικό

2=Ρήμα

3=Άσχετο ρήμα

4=Φραστικό ρήμα

5=Άλλο φραστικό

6=Έκφραση

7=Αντίθετο ρήμα

8=Απολεξικοποιημένο + ρήμα

9=Σύνολο

Πίνακας 55:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ΠΙΝΩ	3	1				1			5
ΧΑΙΡΟΜΑΙ	2	3							5
ΨΩΝΙΖΩ	2		1						3
ΚΑΘΑΡΙΖΩ	4	1							5
ΠΟΤΙΖΩ	4					1			5
ΘΥΜΩΝΩ	4		1						5
ΚΟΥΡΑΖΟΜΑΙ	1		5						6
ΠΟΝΩ	3		2						5
ΤΑΪΖΩ	5		1						6

ΒΑΦΩ	4								4
ΚΛΟΤΣΑΩ	4								4
ΚΛΑΙΩ	1	3					1		
ΑΝΕΒΑΙΝΩ	5								5
ΤΡΩΩ	4	2							6
ΓΕΛΩ		1					4		5
ΚΟΙΜΑΜΑΙ	2		3	1					5
ΑΓΚΑΛΙΑΖΩ	5								5
ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ	3	1							4
ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ	4								4
ΚΟΛΥΜΠΩ	2					3			5
ΣΤΕΚΟΜΑΙ	2								2
ΠΕΡΠΑΤΩ			1						1
ΦΙΛΩ	1	1				1			3
ΤΗΛΕΦΩΝΩ	2		1						3
ΣΥΝΟΛΟ	67	13	15	1	0	6	5	0	107
ΠΟΣΟ-ΣΤΑ	62,61%	12,14%	14,01%	0,93%	0%	5,6%	4,67%	0%	100%

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε την ταξινόμηση των 107 εκφορών των παιδιών ηλικίας 2 ετών.

Διαπιστώνουμε πως το 62,61% αντιστοιχεί σε ουσιαστικά σε αντίθεση με το 12,14% το οποίο αντιστοιχεί στο ζητούμενο ρήμα.

Η εκφορά ενός διαφορετικού ρήματος αντιστοιχεί σε ποσοστό 14,01% μεγαλύτερο δηλαδή από την εκφορά του ζητούμενου ρήματος, γεγονός που μας δείχνει την έλλειψη λεξιλογίου των παιδιών ή την μη κατάκτησης της έννοιας.

Ένα(1) μόνο φραστικό ρήμα εντοπίζεται και αυτό είναι το *kani nani*=κοιμάται σε ποσοστό 0,93%.

Διαπιστώνουμε επίσης την ύπαρξη εκφράσεων σε ποσοστό 5,6%, γεγονός που μας δείχνει πως τα παιδιά αυτής της ηλικίας διευκολύνονται με τη χρήση αυτών, καθώς και τη χρήση αντίθετων ρημάτων σε ποσοστό 4,67% (ζήτημα κατάκτησης ή κατανόησης).

Τέλος η αναλογία ζητούμενου ρήματος και φραστικού είναι περίπου 13:1.

3.3.2 Πίνακας ανάλυσης αποτελεσμάτων στην ηλικία των 3 ετών

1=Ουσιαστικό

2=Ρήμα

3=Άσχετο ρήμα

4=Φραστικό ρήμα

5=Άλλο φραστικό

6=Έκφραση

7=Αντίθετο ρήμα

8=Απολεξικοποιημένο + ρήμα

9=Σύνολο

Πίνακας 56:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ΠΙΝΩ	1	7							8
ΧΑΙΡΟΜΑΙ	3	1	3						7
ΨΩΝΙΖΩ	1		8						9
ΚΑΘΑΡΙΖΩ		3	2	2				1	8
ΠΟΤΙΖΩ		6	2						8
ΘΥΜΩΝΩ			2	3	2				7
ΚΟΥΡΑΖΟΜΑΙ			5	1		2			8
ΠΟΝΩ			7						7
ΤΑΪΖΩ	2	5	1	1					9
ΒΑΦΩ		7							7
ΚΛΟΤΣΑΩ	1		8						9
ΚΛΑΙΩ		7							7
ΑΝΕΒΑΙΝΩ		4	4						8
ΤΡΩΩ		8	1						9
ΓΕΛΩ		8							8
ΚΟΙΜΑΜΑΙ		6	3						9
ΑΓΚΑΛΙΑΖΩ	2	4	1	2					9
ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ		7	1						8
ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ		9							9
ΚΟΛΥΜΠΩ		4		5					9

ΣΤΕΚΟΜΑΙ			6		3				9
ΠΕΡΠΑΤΩ	2	3	1						6
ΦΙΛΩ		8	1						9
ΤΗΛΕΦΩΝΩ	1		5	3					9
ΣΥΝΟΛΟ	13	97	61	17	5	2	0	1	196
ΠΟΣΟΣΤΑ	6,63%	49,49%	31,12%	8,67%	2,56%	1,02%	0%	0,51%	100%

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε την ταξινόμηση των 196 εκφορών των παιδιών ηλικίας 3 ετών.

Διαπιστώνουμε πως μόλις το 6,63% αντιστοιχεί στη χρήση ουσιαστικού. Το 49,49% στη χρήση του ζητούμενου ρήματος, σχεδόν δηλαδή οι μισές εκφορές των παιδιών. Η χρήση διαφορετικού ρήματος είναι και εδώ αρκετά μεγάλη σε ποσοστό 31,12%. Επίσης εμφανίζεται και 1 απολεξικοποιημένο+ρήμα σε ποσοστό 0,51% καθώς και 2 εκφράσεις μόνο σε ποσοστό 1,02%.

Όσον αφορά τα φραστικά ρήματα εμφανίζονται σε ποσοστό 11,23%. Το 8,67% αντιστοιχεί στο ζητούμενο φραστικό ενώ το 2,56% σε διαφορετικό φραστικό από το ζητούμενο.

Τα φραστικά που εντοπίζονται είναι:

Καθαρίζω=βγάζει βρωμιά

Θυμώνω=είναι θυμωμένος

Κουράζομαι=είναι κουρασμένος

Αγκαλιάζω=παίρνει αγκαλιά

Κολυμπώ=κάνει μπάνιο

Τηλεφωνώ=παίρνει τηλέφωνο

Διαφορετικά φραστικά που εντοπίζονται είναι:

Θυμώνω=είναι λυπημένος

Στέκομαι=βάζω πόδια

Τέλος η αναλογία ζητούμενου ρήματος και φραστικού είναι περίπου 5,7:1.

3.3.3 Πίνακας ανάλυσης αποτελεσμάτων στην ηλικία των 4 ετών

1=Ουσιαστικό

2=Ρήμα

3=Άσχετο ρήμα

4=Φραστικό ρήμα

5=Άλλο φραστικό

6=Έκφραση

7=Αντίθετο ρήμα

8=Απολεξικοποιημένο + ρήμα

9=Σύνολο

Πίνακας 57:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ΠΙΝΩ	1	7							8
ΧΑΙΡΟΜΑΙ		2	3						5
ΨΩΝΙΖΩ	1		6	1					8
ΚΑΘΑΡΙΖΩ		5	3						8
ΠΟΤΙΖΩ		6	2						8
ΘΥΜΩΝΩ		3	4				1		8
ΚΟΥΡΑΖΟΜΑΙ	3		4			1			8
ΠΟΝΩ	1		5						6
ΤΑΪΖΩ		2	3	3					8
ΒΑΦΩ	1	5	1						7
ΚΛΟΤΣΑΩ			8						8
ΚΛΑΙΩ		7							7
ΑΝΕΒΑΙΝΩ		5	3						8
ΤΡΩΩ		8							8
ΓΕΛΩ		8							8
ΚΟΙΜΑΜΑΙ		8							8
ΑΓΚΑΛΙΑΖΩ		7		1					8
ΖΩΓΡΑ-ΦΙΖΩ		5	1						6
ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ		7							7
ΚΟΛΥΜΠΩ				7					7

ΣΤΕΚΟΜΑΙ			7						7
ΠΕΡΠΑΤΩ		4	3						7
ΦΙΛΩ		1		5	2				8
ΤΗΛΕΦΩΝΩ			7	1					8
ΣΥΝΟΛΟ	7	90	60	18	2	2	0	0	179
ΠΟΣΟΣΤΑ	3,91%	50,28%	33,52%	10,06%	1,18%	1,18%	0%	0%	100%

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε την ταξινόμηση των 179 εκφορών των παιδιών ηλικίας 4 ετών.

Μόλις το 3,91% αντιστοιχεί σε χρήση ουσιαστικών. Το 1,18% σε 2 εκφράσεις. Το ζητούμενο ρήμα καλύπτεται από το 50,28% παραπάνω δηλαδή από τις μισές εκφορές. Τα άσχετα ρήματα καλύπτουν το 33,52%.

Όσον αφορά τα φραστικά ρήματα αυτά καλύπτουν το 11,24%. Το 10,06% καλύπτει το ζητούμενο φραστικό ρήμα ενώ το 1,18% κάποιο άλλο.

Τα φραστικά που εντοπίζονται είναι:

Ψονίζω=κάνει φρούτα

Ταΐζω=δίνει να φάει

Αγκαλιάζω=παίρνω αγκαλιά

Κολυμπώ=κάνω μπάνιο

Φιλώ=δίνω φιλί

Τηλεφωνώ=παίρνω τηλέφωνο

Διαφορετικό φραστικό που εντοπίζεται:

Φιλώ=κάνω φιλάω

Τέλος η αναλογία ζητούμενου ρήματος και φραστικού είναι περίπου 5:1.

3.3.4 Συγκριτικός πίνακας ηλικιακών ομάδων-εκφορών σε ποσοστά

Πίνακας 58:

	ΟΥΣΙΑ- ΣΤΙΚΟ	ΡΗΜΑ	ΑΣΧΕ- ΤΟ ΡΗΜΑ	ΦΡΑΣΤΙ- ΚΟ ΡΗΜΑ	ΑΛΛΟ ΦΡΑΣΤΙΚΟ	ΕΚΦΡΑ- ΣΗ	ΑΝΤΙΘΕ- ΤΟ ΡΗΜΑ	ΑΠΟΛΕΞΙ- ΚΟ- ΠΟΙΗΜΕΝΟ +ΡΗΜΑ
2ετών	62,61%	12,14%	14,01%	0,93%	-	5,6%	4,67%	-
3ετών	6,63%	49,49%	31,12%	8,67%	2,56%	1,02%	-	0,51%
4ετών	3,91%	50,28%	33,52%	10,06%	1,18%	1,18%	-	-

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ: Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε πως η χρήση των ουσιαστικών στην ηλικία των 2 ετών είναι αρκετά μεγάλη 62,61% με φθίνουσα πορεία στην ηλικία των 3 ετών 6,63% και στην ηλικία των 4 ετών 3,91%.

ΡΗΜΑ: Η χρήση του ζητούμενου ρήματος έχει αύξουσα πορεία από την ηλικία των 2 ετών έως την ηλικία των 4 ετών. Στην ηλικία των 2 ετών το ζητούμενο ρήμα εμφανίζεται σε ποσοστό 12,14%, στην ηλικία των 3 ετών σε ποσοστό 49,49% ενώ στην ηλικία των 4 ετών βλέπουμε ότι το ζητούμενο ρήμα εμφανίζεται σε πάνω από τις μισές εκφορές σε ποσοστό 50,28%.

ΑΣΧΕΤΟ ΡΗΜΑ: Αρκετά μεγάλο είναι και το ποσοστό χρήσης ενός διαφορετικού ρήματος και στις 3 ηλικιακές ομάδες με αύξουσα πορεία, 14,01% για την ηλικία των 2 ετών, 31,12% για την ηλικία των 3 ετών και 33,52 για την ηλικία των 4 ετών.

ΦΡΑΣΤΙΚΟ ΡΗΜΑ: Βλέπουμε ότι η χρήση των φραστικών ρημάτων είναι μικρότερη στην ηλικία των 2 ετών σε σχέση με την ηλικία των 3 και 4 ετών και μάλιστα με αύξουσα πορεία. Στην ηλικία των 2 ετών το ποσοστό χρήσης των φραστικών ρημάτων είναι 0,93%, στην ηλικία των 3 ετών 8,67% και στην ηλικία των 4 ετών 10,06%.

ΑΛΛΟ ΦΡΑΣΤΙΚΟ: Εμφανίζεται μόνο στις ηλικίες 3 και 4 ετών σε ποσοστά 2,56% για την ηλικία των 3 ετών και 1,18% για την ηλικία των 4 ετών. Σε αυτήν την περίπτωση, έχουμε την

αντικατάσταση του ζητούμενου φραστικού ή και διαφορετική χρήση για το συγκεκριμένο ρήμα.

ΕΚΦΡΑΣΗ: Εκφράσεις εμφανίζονται και στις 3 ηλικιακές ομάδες σε χαμηλά όμως ποσοστά. Στην ηλικία των 2 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 5,6%, στην ηλικία των 3 ετών σε ποσοστό 1,02% και στην ηλικία των 4 ετών σε ποσοστό 1,18%.

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΡΗΜΑ: Εμφανίζεται μόνο στην ηλικία των 2 ετών σε ποσοστό 4,67%, ίσως λόγω έλλειψης λεξιλογίου ή και κατανόησης.

ΑΠΟΛΕΞΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ + ΡΗΜΑ: Στην ηλικία των 3 ετών παρατηρήθηκε σε πολύ μικρό ποσοστό 0,51% η χρήση απολεξικοποιημένου ρήματος και στη συνέχεια το ζητούμενο ρήμα, αντί για το ρήμα majireno→kani majireni.

3.4 Τα φραστικά (ή απολεξικοποιημένα) ρήματα που εμφανίζονται στο δείγμα μας είναι τα εξής:

2ετών: 1 kani nani=cimate

Συνολικά (1)

3ετών: 2 vghazi vromia=katharizi

2 ine thimomenos=thimoni

1 ine kulasmaenos=kurazome

1 dhini laxanika=taizo

2 perni agalia=agaliazo

5 kanun banio=kolibo

3 perni telefono=telefono

* 2 ine lipimenos=lipame

* 3 vazun podhja=stekome

* 2 kani filaci=filao

* Είναι τα απολεξικοποιημένα που εμφανίζονται ως διαφορετικά (άλλο φραστικό).

Συνολικά (16) * (23)

- 4 ετών:** 1 kani fruta=psonizo
 1 perni agalia=agaliazo
 7 kanun banio=kolibo
 1 pire telefono=telefono
 5 dhini filaci=filao
 2 dhini na fai=taizo

Συνολικά (17)

3.5 Η ανάλυση του ρήματος ‘κάνω’

Για τη συγκεκριμένη ανάλυση χρησιμοποιήσαμε τις εκφορές των παιδιών, ανά ηλικιακή ομάδα αλλά και συνολικά, στον αυθόρμητο μόνο λόγο.

Πίνακας 59:

	2 ετών	3 ετών	4 ετών
1.Κανο+ονοματοποιία	pitsi pitsi kanun mam kani pitsi pitsi kani		1 ekane a 1 to kano fu
2.Κανο + λέξεις χρησιμοποιούν τα παιδιά			
3.Κανο+επίρρημα	esi kani (κρατάει)	1 kanun esi 1 kanun calo	1 kani etsi (ουρλιάζει) 1 na to kano etsi (να το ξύσω) 1 kani majirevi 2 kani eti 1 etsi kani
4.Κανο+ουσιαστικό		7 kani tsulithes 5 kani kunia	6 kani tsulitha 3 kani kunia

		<p>2 kani afto</p> <p>2 kani kolotuba</p> <p>1 kanune ghamata</p> <p>1 tha me kanis ena pedhaci</p> <p>1 na ta kano eghe ta malia</p> <p>1 ekane xazomales</p> <p>1 kani fuskes</p> <p>2 kani patinia</p> <p>1 kani zolafies</p> <p>1 kani tetcho</p>	<p>1 kani afto</p> <p>1 kani fuskes</p> <p>2 kanune ciclo</p> <p>1 kani faghito</p> <p>6 ekana dhulies</p> <p>1 kanun dhoru</p> <p>3 ekane votes</p> <p>1 kani patina</p> <p>2 kani paputsa (περπατά)</p> <p>2 kani telefono</p> <p>1 kani san eklisia (θυμιατίζει)</p> <p>1 kani bala</p> <p>1 kani ti ghatula (χαϊδεύει)</p> <p>1 kani ti vlisula (ανοίγει)</p>
5.Άλλες χρήσεις του kano	ti kanis (βοηθητικό)	<p>2 to ekana</p> <p>1 ti me kanis tora</p> <p>6 toa ti tha kanume</p> <p>1 to ekana (17 kani banio απολεξ.)</p>	<p>1 ti alo na kano</p> <p>1 ti boro na kano</p> <p>4 kani</p> <p>1 kanune</p> <p>2 kani tipota</p> <p>9 ekana</p> <p>1 tha mas kani</p> <p>5 ti kanis</p> <p>1 ta ekana (τελείωσα)</p> <p>1 oloi kanun (παίζουν)</p>

			(14 kani banio απολεξ.)
6. Έκφραση		2 na kanume dhialimataci	2 kani apsu 1 kani katharismo 1 plaka su kano

1.kano+ ονοματοποιία: Οι περιφράσεις με το ρήμα kano που περιέχουν ονοματοποιία στην ηλικία των 2 ετών αποτελούν το 60% (n=3/5) των εκφορών του kano. Στην ηλικία των 4 ετών αποτελούν το 2,35% (n=2/85).

2.kano+ λέξεις που χρησιμοποιούν τα παιδιά: Τα στοιχεία για την ανεύρεση αποτελεσμάτων είναι μηδενικά.

3.kano+ επίρρημα: Το ρήμα kano μπορεί να χρησιμοποιηθεί μαζί με επίρρημα και αυτή η περίφραση να αντικαθιστά οποιοδήποτε ρήμα. Στην ηλικία των 2 ετών εμφανίζεται σε ποσοστό 20% (n=1/5). Στην ηλικία των 3 ετών εμφανίζεται σε ποσοστό 14,3% (n=9/63). Στην ηλικία των 4 ετών σε ποσοστό 7,05% (n=6/85).

4.kano+ουσιαστικό: Στην ηλικία των 3 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 39,7% (n=25/63). Στην ηλικία των 4 ετών σε ποσοστό 38,8% (n= 33/85).

5.Άλλες χρήσεις του kano: Εδώ το ρήμα kano έχει βοηθητική σημασία. Το ti kanis? μπορεί να σημαίνει τι ζωγραφίζεις; Τι μαγειρεύεις; Τι κρατάς; κ. α. Η Van Hout θεωρεί πως τα παιδιά διευκολύνονται από τα απολεξικοποιημένα ρήματα που έχουν υποκατηγοριοποιημένη σημασία για να εκφράσουν νέες έννοιες κι εδώ η θεωρία επιβεβαιώνεται. Στην ηλικία των 2 ετών εμφανίζεται σε ποσοστό 20% (n=1/5). Στην ηλικία των 3 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 15,8% (n=10/63) Στην ηλικία των 4 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 30,5% (n=26/85)

6.Έκφραση: Στην ηλικία των 3 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 3,1% (n=2/63).

Απολεξικοποιημένα: Στην ηλικία των 3 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 27% (n=17/63) στον αυθόρμητο λόγο. Στην ηλικία των 4 ετών εμφανίζονται σε ποσοστό 16,47% με (n=14/85).

4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 Συμπεράσματα σχετικά με τις υποθέσεις

Σύμφωνα με την *πρώτη υπόθεση*, την υπόθεση ‘προκατάληψης’ των παιδιών ‘υπέρ’ της κατάκτησης των ουσιαστικών, αναμέναμε στην ηλικία των 2 ετών η χρήση των ρημάτων να είναι μικρότερη σε αντίθεση με την ηλικία των 4 ετών και στην ηλικία των 3 ετών να έχουμε μια ισοστάθμιση στην εμφάνιση ρημάτων και ουσιαστικών.

Ύστερα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων και με βάση των Πίνακα 58, διαπιστώνουμε ότι η συγκεκριμένη υπόθεση ισχύει.

Από τον Πίνακα 58 φαίνεται ότι η χρήση των ουσιαστικών στην ηλικία των 2 ετών είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με την χρήση των ρημάτων (62,61% / 12,14%). Επίσης διαπιστώνουμε ότι στην ηλικία των 4 ετών η χρήση των ρημάτων είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με τη χρήση των ουσιαστικών (50,28 / 3,91).

Λέμε ότι η υπόθεση ισχύει να παρατηρήσουμε όμως ότι στην ηλικία των 3 ετών, ενώ αναμέναμε ισοστάθμιση στην εμφάνιση ρημάτων και ουσιαστικών ενώ από τον πίνακα φαίνεται ότι η χρήση των ρημάτων είναι πολύ μεγαλύτερη από την χρήση των ουσιαστικών και τείνει να αγγίξει τα ποσοστά της ηλικίας των 4 ετών (49,49% / 6,63%).

Σύμφωνα με τη *δεύτερη υπόθεση* και με βάση την έρευνα των Hollebrandse και van Hout (1998), van Hout (1998) αναμέναμε τη συχνή χρήση των απολεξικοποιημένων ρημάτων να προπορεύονται των αντίστοιχων μονολεκτικών ρημάτων στην ηλικία των 2 ετών και την μικρότερη χρήση αυτών στην ηλικία των 4 ετών.

Από τον Πίνακα 58 επίσης φαίνεται ότι η υπόθεση για το συγκεκριμένο δείγμα ισχύει εν μέρει.

Με βάση τον Πίνακα 58 βλέπουμε ότι η σχέση ανάμεσα στο απολεξικοποιημένο ρήμα (φραστικό) και στο αντίστοιχο μονολεκτικό (ρήμα) συνολικά έρχεται σε αντίθεση με τη συγκεκριμένη υπόθεση για την ηλικία των 2 ετών.

Στην ηλικία των 2 ετών η σχέση αυτή είναι (0,93% / 12,14%) δηλαδή η χρήση των μονολεκτικών ρημάτων είναι μεγαλύτερη από την χρήση των φραστικών ενώ στην ηλικία των 4 ετών (10,06% / 50,28%) η υπόθεση ισχύει αν και γενικά αναμέναμε η χρήση των φραστικών στην ηλικία των 4 ετών να είναι μικρότερη από την ηλικία των 2 ετών.

Σύμφωνα με την *τρίτη υπόθεση* αναμέναμε η συχνότητα των απολεξικοποιημένων ρημάτων *κάνω* και *είμαι* να είναι μεγαλύτερη σε σχέση με τα υπόλοιπα καθώς διαφοροποιούνται εννοιολογικά ανάλογα με το συμπλήρωμα που τα συνδέει επομένως θεωρούνται και τα πιο ‘αποχρωματισμένα’. Από τον Πίνακα 54 εξάγουμε τα στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα, Πίνακας 60.

Πίνακας 60: Απολεξικοποιημένα ρήματα και ποσοστά στα οποία εμφανίζονται.

παίρνω	9,5%	-	13,6%	20%	-
είμαι	-	15%	4,5%	-	
κάνω	5%	4,3%	-	-	57,1%
βγάζω	9,5%				
βάζω	-	-	-	-	
έχω	-				
δίνω	17,3%	-	25%		
πάω	-	-			

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι τα ποσοστά στα οποία εμφανίζονται τα δύο αυτά απολεξικοποιημένα ρήματα, όπου υπάρχει απόδοση των παιδιών συνολικά, σε σχέση με τα ποσοστά των άλλων απολεξικοποιημένων ρημάτων είναι υψηλά ή έστω κοντά στο μέσο όρο =16,43% (βλ. πίνακα 54)

Συγκεκριμένα για το απολεξικοποιημένο ρήμα *είμαι* βλέπουμε ότι αγγίζει το μέσο όρο με το ποσοστό 15% ενώ για το απολεξικοποιημένο ρήμα *κάνω* ότι το ξεπερνά κατά πολύ με το ποσοστό 57,1% όπου δεν υπάρχει και μεγαλύτερο.

Με σιγουριά μπορούμε να πούμε ότι το απολεξικοποιημένο ρήμα *κάνω* εμφανίζεται σε μεγαλύτερη συχνότητα από τα υπόλοιπα καθώς έχουμε και τις εκφορές των παιδιών στον αυθόρμητο λόγο για το συγκεκριμένο απολεξικοποιημένο (πίνακας 59) .

Σύμφωνα με την *τέταρτη υπόθεση* αναμένουμε κάποια απολεξικοποιημένα να εμφανίζονται νωρίτερα στην ομιλία των παιδιών.

Με βάση το κεφάλαιο 3.4 διαπιστώνουμε ότι το απολεξικοποιημένο ρήμα που εμφανίζεται πιο νωρίς στην ομιλία των παιδιών είναι το *κάνω*.

Στην ηλικία των 2 ετών το *κάνω* είναι και το μοναδικό απολεξικοποιημένο που εμφανίζεται: *κάνω νάνι= κοιμάμαι (1)*.

Στην ηλικία των 3 και 4 ετών τα απολεξικοποιημένα που εμφανίζονται είναι το *παίρνω αγκαλιά= αγκαλιάζω* 2 φορές στην ηλικία των 3 ετών και 1 φορά στην ηλικία των 4 ετών, το *κάνω μπάνιο= κολυμπώ* 5 φορές στην ηλικία των 3 ετών και 7 φορές στην ηλικία των 4 ετών, το *παίρνω τηλέφωνο= τηλεφωνώ* 3 φορές στην ηλικία των 3 ετών και 1 φορά στην ηλικία των 4 ετών και το *δίνω τροφή= ταΐζω* 1 φορά στην ηλικία των 3 ετών και 3 φορές στην ηλικία των 4 ετών..

Διαπιστώνουμε επίσης ότι στην ηλικία των 3 ετών εμφανίζονται τα *είμαι θυμωμένος= θυμώνω*, *είμαι κουρασμένος= κουράζομαι* και *βγάζω βρωμιά= καθαρίζω*, ενώ στην ηλικία των 4 ετών εμφανίζονται και το *κάνω φρούτα= ψωνίζω* καθώς και το *δίνω φιλί= φιλάω*.

Τέλος, σύμφωνα με την *πέμπτη υπόθεση* αναμένουμε τη γενίκευση του πιο συχνού ρήματος *κάνω* σε περιφράσεις που δε χρησιμοποιούνται στη γλώσσα των ενηλίκων.

Αυτή φαίνεται να ισχύει καθώς στην ηλικία των 4 ετών εμφανίζεται το διαφορετικό απολεξικοποιημένο *κάνω φιλί= φιλάω*. Επίσης, από την ανάλυση του αυθόρμητου λόγου για το ρήμα *κάνω* διαπιστώνουμε τις εξής εκφράσεις που δε χρησιμοποιούν οι ενήλικες:

Mam kani (τρώει)

Pitsi pitsi kani (κάνει μπάνιο)

Kanune ghamata (γράφει)

Kani raputsa (περπατά)

Kani san eklisia (θυμιατίζει)

Kani apsu (φταρνίζεται)

Αξίζει να αναφέρουμε ότι τα αποτελέσματα έδειξαν κάποια διαφορετικά φραστικά απ' ότι περιμέναμε. Ο Άγγελος 3 ετών αναφέρει *βάζω πόδια= στέκομαι* επίσης, ο Ζήσης 4,2 ετών αναφέρει *κάνει φιλάκι= φιλάω*.

4.2 Κριτική και προτάσεις για περαιτέρω μελέτη

Είναι πιθανώς παρακινδυνευμένο να γενικεύσουμε τα συμπεράσματα της παρούσας μελέτης όταν το δείγμα στο οποίο στηρίχθηκε αυτή ήταν μόλις 8 άτομα. Να σημειώσουμε όμως ότι εκφορές των παιδιών ήταν επί 3, συνολικά δηλαδή 23 εκφορές (διότι από το τελευταίο παιδί δεν έχουμε τρίτη εκφορά λόγω ασθένειας). Ένα μεγαλύτερο δείγμα θα μπορούσε να δώσει πιο έγκυρα και αξιόπιστα αποτελέσματα. Παρόλα αυτά, το γεγονός ότι τα ευρήματά μας σε γενικές γραμμές δεν έχουν διαψεύσει τις υποθέσεις μας, αξίζει να τα πάρουμε σοβαρά υπόψη.

Παρακάτω παραθέτω κάποια πράγματα τα οποία θα πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη για περαιτέρω έρευνα και επιβεβαίωση των μέχρι τώρα δεδομένων μας:

A Η επιλογή του υλικού και η ποσότητα αυτού είναι κάτι στο οποίο θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε μια περαιτέρω έρευνα.

Διαφαίνεται ότι η επιλογή ορισμένων εικόνων στη χορήγηση του υλικού δεν ήταν η κατάλληλη ίσως και για την κατανόηση των παιδιών, για παράδειγμα η εικόνα του ρήματος χαίρομαι ή του θυμώνω. Προτείνεται σε μια επόμενη έρευνα η πιο προσεκτική επιλογή των εικόνων.

B Επίσης οι εικόνες για κάθε απολεξικοποιημένο δεν ήταν ίδιες σε αριθμό.

Γ Από τη συγκεκριμένη έρευνα δεν βρέθηκαν αποτελέσματα για τα απολεξικοποιημένα *βάζω*, *έχω* και *πάω* οπότε προτείνεται μια επόμενη μελέτη η οποία θα εστιάσει σε αυτά.

Δ Τέλος η χορήγηση του υλικού με κάποιο άλλο μέσο όπως π.χ οπτικοκινητικό θα κρατούσε σίγουρα αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών σε σχέση με τις απλές εικόνες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξιάκη Χρ. 2003 Α. ' Γενικές παρατηρήσεις πάνω στην κατάκτηση του ρήματος στην Νέα Ελληνική ως μητρική γλώσσα'. 6^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας.

Αλεξιάκη Χρ. 2003 Β. ' Περιφράσεις με απολεξικοποιημένα ρήματα στη κατάκτηση της Νέας Ελληνικής: Ενδείξεις από ένα παιδί'.

Αλεξιάκη Χρ. 2006. ' Σημειώσεις για το μάθημα Γλωσσική Ανάπτυξη'.

Φιλιππάκη Ειρήνη – Warburton 1992. *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*. Νεφέλη.

Κατή Δ. 2000. *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*. Οδυσσέας.

Κλάιρης Χρ. – Μπαμπινιώτης Γ. 1999. *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική - Επικοινωνιακή, το ρήμα η οργάνωση του μηνύματος*. Ελληνικά Γράμματα.

Νάκας. Θ. 1987. 'Ρηματονοματικές, ρηματοεπιρρηματικές (κτλ) περιφράσεις στη Νέα Ελληνική'. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 8.

Fisher. C., G. Hall, S. Rakowitz & L. Gleitman 1994. *When It Is Better To Receive Than To Give: Syntactic And Conceptual Constraints On Vocabulary Growth*. *Lingua* 92, (p. 1-4, 333-375).

Gleitman. L. 1990. *The Structural Sources of Verb Meanings*. *Language Acquisition* 1, (p. 3-55).

Gleitman. L. & H. Gleitman 2001. *Bootstrapping a First Vocabulary. Approaches to Bootstrapping*. Ed. By J. Weissenborn and B. Hohle Philadelphia: John Benjamins, vol. 1, (p. 79-96).

Grimsaw. J. 1994. *Lexical Reconciliation*. *Lingua* 92, (p.1-4, 411-430).

Hollebrandse, B. & A. van Hout. 1998. *Learning Light Verbs: Aspectual Bootstrapping*. *Issues in the Theory of Language Acquisition*. Ed. By Z. Penner and N. Dittmar. Bern: Peter Lang.

van Hout, A. 1998. 'Event Semantics of Verb Frame Alternations: A Case Study of Dutch and its Acquisition'.

Kauschke, C. 1999. *Fruher Wortschatzrwerb im Deutschen: Eine empirische Studie zum Entwicklungsverlauf und zur Komposition des kindlichen Lexicons*. *Das Lexicon im Spracherwerb*. Ed. By M. Rothweiler and J. Meibauer. Tübingen: A. Franke.

Pinker, S. 1984. *Language Learnability and Language Development*. Cambridge, Massachusetts. London: Harvard University Press.

Pinker, S. 1994. *How Could a Child Use Verb Syntax to Learn Verb Semantics?*. *Lingua* 92, (p.1-4, 377-410).

Stavrakaki, S. 1998. 'Light Verb Constructios (LVCs) in Greek Specifically Language Impaired (SLI) Children'.

Stavrakaki, S. 1999. 'KANO: The case of a light Verb in MG (Modern Greek)'. Unpublished Manuscript.

Stavrakaki, S. 2000. *Verb Lexicons in SLI. Some Experimental Data from Modern Greek*. *Journal of Greek Linguistics*1, (p. 95-131).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι εικόνες του αυθόρμητου λόγου:

Η παραλία

Η κουζίνα

Το μπάνιο

Η πιτσαρία

Στους Δημοτικούς Κήπους

Στο πάρκο

Οι Δημοτικοί Κήποι

Ο σταθμός

